

บทสรุป ผู้บริหาร

การประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 2
เพื่ออภิปรายเรื่องผลการศึกษาและข้อ
เสนอแนะว่าด้วยรายงานการประเมิน
สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาค
ประชาสังคมในประเทศไทยเกี่ยวกับ
ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์
กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
28 กุมภาพันธ์ – 1 มีนาคม พ.ศ. 2561

ข้อความปฏิเสธความรับผิดชอบ: ข้อความแสดงความคิดเห็นทั้งหมดที่ได้ถูกอภิปรายลงในงานเผยแพร่ชิ้นนี้คือข้อคิดเห็นของผู้เข้าร่วมงาน และไม่ได้มีความจำเป็นว่าข้อคิดเห็นดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของมูลนิธิมานุษยะ ผู้จัดงาน หรือพันธมิตรของเรา

งานเผยแพร่ฉบับนี้มีเอกสารสิทธิ์ภายใต้สัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ 4.0 ใบอนุญาตนานาชาติ, เยี่ยมชมสำเนาของใบอนุญาตได้ที่ <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>.

หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม, โปรดติดต่อ:

คุณ เอมีลี ประดิษฐ์

ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการมูลนิธิ

มูลนิธิมานุษยะ

emilie@manushyafoundation.org

(ภาษาอังกฤษ)

คุณ ศุภมาศ ผลพระ

เจ้าหน้าที่โครงการ

มูลนิธิมานุษยะ

suphamat@manushyafoundation.org

(ภาษาไทย)

Copyright © Manushya Foundation 2018

มูลนิธิมานุษยะ

5/4 ถนน สุทธิสารวินิจฉัย

ซอย 1 สามเสนใน พญาไท

10400 กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

อีเมลล์: contact@manushyafoundation.org

โทรศัพท์: +66 (0) 83-563-5597

บทสรุปผู้บริหาร

การประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 2

เพื่ออภิปรายเรื่องผลการศึกษาและข้อเสนอแนะว่าด้วย
รายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาค
ประชาสังคมในประเทศไทยเกี่ยวกับธุรกิจกับสิทธิมนุษย
ชน

โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์

กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

28 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม พ.ศ.

2561

Thai CSOs Coalition
for the UPR

สารบัญ

อธิธานศัพท์.....	5
บทบาทของมนุษย์ในธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย.....	7
กิตติกรรมประกาศ.....	8
ภูมิหลังของผู้เข้าร่วม.....	11
บทสรุปผู้บริหาร.....	13
วันแรก: 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561.....	15
ช่วงที่ 1: รายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน: กระบวนการ วิธีการ และเนื้อหา.....	18
ช่วงที่ 2: กรณีศึกษาและผลการศึกษาเรื่องผลกระทบด้านปฏิบัติการทางธุรกิจ – ส่วนที่ 1 – การละเมิดด้านมาตรฐานแรงงาน.....	21
ช่วงที่ 3: กรณีศึกษา และผลการศึกษาว่าด้วยผลกระทบจากการปฏิบัติงานของภาคธุรกิจ – ส่วนที่ 2 ผลกระทบต่อชนเผ่าพื้นเมือง สิทธิชุมชน วิถีชุมชน สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม.....	24
ช่วงที่ 4: กรณีศึกษา และผลการศึกษาผลกระทบว่าด้วยการปฏิบัติงานของภาคธุรกิจ – ส่วนที่ 3 การปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในบริบทที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน.....	27
คำกล่าวปิดการประชุมในวันแรก.....	36
วันที่สอง: 1 มีนาคม พ.ศ.2561.....	38
ช่วงที่ 5: การเข้าถึงกระบวนการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพในบริบทของธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน.....	39
ช่วงที่ 6: แนวปฏิบัติที่ดีของธุรกิจที่มีความรับผิดชอบและความร่วมมือแบบหลายภาคส่วน.....	42
ช่วงที่ 7 และ 8: คณะทำงานในประเด็นต่างๆและข้อเสนอแนะ.....	46
บททวนประเด็นการประชุมในวันที่สอง.....	61
บทสรุป.....	62
ภาคผนวก.....	63
กำหนดการ.....	64
รายชื่อผู้เข้าร่วมงาน.....	68

อภินามศัพท์

AICHR	ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations	สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน)
BHR	Business & Human Rights	ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
BHRRRC	Business and Human Rights Resource Centre	ศูนย์ข้อมูลธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
CSO	Civil Society Organisations	ภาคประชาสังคม
DIHR	Danish Institute for Human Rights	สถาบันสิทธิมนุษยชนเดนมาร์ก
FTA	Free Trade Agreements	ข้อตกลงการค้าเสรี
HRD	Human Rights Defenders	นักปกป้องสิทธิมนุษยชน
HRDD	Human Rights Due Diligence	การตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน
HRIA	Human Rights Impact Assessment	การประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน
ICAR	International Corporate Accountability Roundtable	องค์กรสมาคมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของบรรษัทนานาชาติ
IHRL	International Human Rights Law	กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
ILO	International Labour Organisation	องค์การแรงงานระหว่างประเทศ
IP	Indigenous Peoples	ชนเผ่าพื้นเมือง
ISHR	International Service for Human Rights	องค์กรอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนลเซอร์วิสฟอรัฮิวแมนไรท์
LGBT	Lesbian, Gay, Bi-sexual and Trans-gender	ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ
MNC	Multi -National Corporations	บรรษัทข้ามชาติ
MoJ	Ministry of Justice	กระทรวงยุติธรรม
NAP	National Action Plan	แผนปฏิบัติการระดับชาติ
NBA	National Baseline Assessment	รายงานการประเมินสถานการณ์
NCP	National Contact Point	ผู้ประสานงานระดับชาติ

NCPO	National Council for Peace and Order	คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)
NGO	Non-Governmental Organisation	องค์กรพัฒนาเอกชน
OHCHR	Office of the High Commissioner on Human Rights	สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ
ONEP	Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
SDG	Sustainable Development Goals	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
UN	United Nations	องค์การสหประชาชาติ
UNGC	UN Global Compact	ข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ
UNDP	UN Development Programme	โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
UNGP	UN Guiding Principles on Business & Human Rights	หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ
UPR	Universal Periodic Review	กลไกการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

บทบาทของมนุษย์ะในธุรกิจ กับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

ที่มนุษย์ะ เราเชื่อมั่นในสำคัญของความร่วมมือร่วมใจในการส่งเสริมประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนและความเป็นธรรมทางสังคม รวมไปถึงการรับรู้ถึงความสำคัญที่จะเข้าถึงประเด็นต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่สร้างสรรค์ต่อชุมชน อย่างไรก็ตาม การทำงานของเราแม้ว่าจะร่วมงานกับผู้ใดหรือกับหน่วยงานใดในการส่งเสริมประเด็นเหล่านี้ มนุษย์ะก็จะเป็นองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนที่มีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง ความพยายามของเราในการทำงานร่วมกับ “นักต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชน” เพื่อสร้างโลกที่เท่าเทียมและยุติธรรมมากขึ้น อันเกิดจากความต้องการของชุมชนเอง โดยมีเป้าหมายเพียงหนึ่งเดียวนั่นก็คือเพื่อให้มั่นใจว่า จะไม่มีบุคคล หรือกลุ่มใดถูกตกเป็นเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชน อันเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ วิธีการทำงานของเราอยู่บนพื้นฐานของการเสริมสร้างพลังของชุมชนที่ไม่มีใครมองเห็น และชุมชนชายขอบ การแบ่งปันความรู้กับชุมชนเพื่อแสดงให้เห็นถึงสิทธิที่ชุมชนพึงมี รวมถึงสนับสนุนการมีส่วนร่วมที่สำคัญในกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ชุมชนมีบทบาทในฐานะ ‘ผู้นำการเปลี่ยนแปลง’ ในการร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

การทำงานกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมเป็นส่วนที่สำคัญมากที่จะทำให้มั่นใจว่าความสำเร็จนี้จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม เราเล็งเห็นถึงความแตกต่างระหว่างการทำงาน กับ และการทำงาน ให้ สำหรับเรา การร่วมมือกันและคำวิจารณ์เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ และถึงแม้ว่าเราจะมีคามยินดีที่จะได้ร่วมมือกัน แต่เราจะคำนึงถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนเป็นหัวใจหลักเสมอ นั่นหมายความว่า เมื่อเราทำงานร่วมกัน ความสัมพันธ์ของการทำงานจะต้องอยู่บนพื้นฐานการเคารพร่วมกันทั้งสองฝ่าย และหากเป็นไปได้ก็ควรจะใช้แนวทางจากล่างขึ้นบน มิใช่จากบนลงล่าง แรงบันดาลใจหลักของเราและหลักการที่ชี้นำได้แก่ความต้องการของชุมชน มิใช่ความต้องการของผู้ที่เราร่วมมือด้วย แม้ว่าเราจะเชื่อในคุณค่าของความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งกับผู้ที่มีอำนาจว่าจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการต่อสู้กับสิทธิมนุษยชน แต่เราจะไม่พัฒนาและคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวหากว่ามันจะเป็นการนอกเหนือจากความสำเร็จและเพื่อการบรรลุสู่เป้าหมายการทำงานให้แก่ชุมชน และเราจะไม่หยุดที่จะคงไว้ซึ่งความเข้มแข็ง และเป็นกระบอกเสียงให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบกับผู้ที่เราทำงานร่วมด้วยตามความจำเป็นเพื่อความต้องการของชุมชน ความเป็นอิสระของเราเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อเราและนั่นก็เป็นสิ่งที่ทำให้เราตอบโต้กับการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความไม่เท่าเทียมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพในประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

ในประเทศไทย มูลนิธิมานุษยะ (มานุษยะ) มีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นและสมาชิกของ Thai CSOs Coalition for the UPR ซึ่งหลายฝ่ายได้รับผลกระทบเชิงลบในด้านสิทธิมนุษยชนจากบริษัทหรือองค์กรต่างๆ ทั้งนี้ เรามุ่งหวังว่าเราจะช่วยมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานในส่วนของการพิจารณาตามกระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) และมีส่วนที่จะทำให้รัฐบาลไทย รับผิดชอบและมีส่วนร่วมในด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

หลังจากที่รัฐบาลได้ตอบรับต่อประเด็นดังกล่าว ในช่วงระหว่างที่จัดทำ UPR ครั้งที่สอง ประเทศสวีเดนได้ให้ข้อเสนอแนะให้พัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ด้วยความเห็นว่าเป็นการปฏิบัติตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) มานุษยะจึงพัฒนายุทธศาสตร์ในการมุ่งเน้นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนในการที่จะเป็นศูนย์กลางในการตอบรับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย โดยรับประกันบทบาทในการเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การนำไปปฏิบัติใช้ การติดตามของแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ด้วยเหตุนี้ ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2560 มานุษยะได้ติดต่อไปที่ชุมชนท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนทั้งระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ เพื่อที่จะ:

- พัฒนาการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมในประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน โดยมีความท้าทายและความต้องการของชุมชนเป็นศูนย์กลางของการประเมิน
- เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดทำการศึกษาเชิงประจักษ์ ร่วมกับนักวิชาการ และบันทึกประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น และ
- เสริมสร้างความแข็งแกร่งขององค์กรระดับรากหญ้า เพื่อให้เกิดการคานอำนาจระหว่างธุรกิจและรัฐบาลกับ ภาคประชาสังคม และส่งเสริมวิธีการแบบล่างขึ้นบนซึ่งจะทำให้ภาคประชาสังคมที่เป็นพันธมิตรมีความเท่าเทียมกับภาคส่วนอื่นๆ โดยมีจุดประสงค์ที่จะสร้างเสริมศักยภาพด้านความรู้เกี่ยวกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ มานุษยะยังได้ให้องค์กรท้องถิ่นที่ทำงานร่วมกัน จัดตั้งเครือข่ายระดับชาติด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบไปด้วย ชุมชน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ อันมีชื่อว่า “Thai BHR Network” หรือเครือข่ายธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนแห่งประเทศไทย

ในการเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และในการชี้แจงการพัฒนาของการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมในประเทศไทย มูลนิธิมานุษยะได้จัดการประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 1 เพื่ออภิปรายเรื่องผลการศึกษาและข้อเสนอแนะว่าด้วยรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมในประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ในวันที่ 2 – 3 กันยายน พ.ศ. 2560 ณ โรงแรมสามพรานริเวอร์ไซด์ จ.นครปฐม ประเทศไทย โดยในโอกาสนี้ ต้องขอบคุณผู้เข้าร่วมมากกว่า 35 ท่านจากหน่วยงานหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนจากภาคประชาสังคม องค์กรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญระดับภูมิภาคในประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ตัวแทนจากสำนักข่าวหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และรัฐบาลไทย

สืบเนื่องจากความสำเร็จในการประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 1 มูลนิธิมานุษยะ ร่วมกับสมาชิก Thai CSOs Coalition for the UPR ได้กลับมารวมตัวกันอีกครั้งหนึ่งร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการจัด **การประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 2 เพื่ออภิปรายเรื่องผลการศึกษาและข้อเสนอแนะว่าด้วยรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมในประเทศไทย** ในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน โดยจัดขึ้นในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม พ.ศ. 2561 ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ร่วมกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม และผู้แทนไทยในคณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (AICHR)

มูลนิธิมานุษยะมีความประสงค์ที่จะขอแสดงความขอบคุณเป็นอย่างสูงสำหรับผู้เข้าร่วมและทำให้เกิดการประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 2 ขึ้นได้ มูลนิธิมานุษยะขอขอบคุณศาสตราจารย์สุรียา เดวา สมาชิกคณะทำงานว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และศาสตราจารย์กิตติคุณ วิทิต มันทาภรณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชนสากล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอย่างยิ่ง ในความทุ่มเทและการสนับสนุนต่อการริเริ่มของ มานุษยะและต่อนักวิจัยชุมชน

มูลนิธิมานุษยะขอขอบคุณ **ดร. เสรี นนทสูติ** ผู้แทนประเทศไทยของคณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนประเทศไทย **คุณเอมอร เสี่ยงใหญ่** ผู้อำนวยการกองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม **คุณคาเทีย ชิริชชี** รองผู้แทนสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และ **คุณณภาพร สงปรารงค์** รักษาการประธานมูลนิธิมานุษยะ สำหรับคำกล่าวต้อนรับและคำปราศรัยที่เป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้เข้าร่วม

ผู้ร่วมอภิปรายและผู้ดำเนินรายการได้นำเสนองานและการวิจัยอย่างชัดเจนและตรงประเด็น โดยเฉพาะในช่วงการอภิปรายยังได้มอบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมและแผนปฏิบัติการระดับชาติ มูลนิธิมานุษยะมีความประสงค์ที่จะเน้นถึงความทุ่มเทของผู้ร่วมอภิปรายทุกท่านที่มีส่วนร่วมและขอขอบคุณบุคคล ดังต่อไปนี้:

นักวิจัยชุมชนและนักวิชาการ: คุณณัฐพร อาจหาญ, คุณไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ, คุณศราวดี ปินกันทา, คุณณภาพร สงปรารงค์, คุณปกรณ์ อารีกุล, คุณวรรณพงษ์ ยอดเมือง, คุณวัชรชัย จิรจินดากุล, คุณเสาวณีย์ แก้วจุลกาญจน์, คุณณัฐวดี โชติการ, คุณศุภาณูจน์ตา สุขไผ่ตา, คุณตี๋ นาหยอด, คุณสุชาติ อินทะ, คุณก้องภพ เสนนันตา, คุณสมภา ใจกล้า, คุณมะนาวิ เต็งโต, คุณเกาซาร์ อาลีมามะ, คุณอัสมะ ตันหยงดาโอ๊ะ, คุณอัสมี ปุ, คุณวิมลเรขา ศิริชัยราวรรณ, คุณอุดม งามเมืองสกุล, คุณทฤษฎี สว่างยิ่ง, คุณศิริศักดิ์ ไชยเทศ, และคุณชัชลาวัลย์ เมืองจันทร์

ผู้เชี่ยวชาญ: คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน คุณอังคณา นีละไพจิตร, ดร.เนติธร ประดิษฐ์สาร, คุณคะติมะ หลี่จ๊ะ, คุณส. รัตนมณี พลกล้า, ดร.สมนึก จงมีวสิน, คุณสมพงศ์ สระแก้ว, คุณณัฐวดี เกษม, อ.ฐิติพล ภักดีวานิช, คุณเต๋บี สัตตอฮาร์ด, คุณโกลต้า เบนจามิน, คุณพัชรบูลย์ สกุลพิทักษ์ผล และ คุณอมรา พงศาพิชญ์

มานุษยะยังมีความยินดีสำหรับบทกล่าวปิดประชุม โดยคุณ **ลิวีโอ ซาแรนเดรีย** ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักนิติธรรมและการป้องกันวิกฤติ ผู้จัดการโปรแกรมด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน สำนักโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติส่วนภูมิภาคกรุงเทพฯ **คุณนริลักษณ์ แพไชยภูมิ** ผู้อำนวยการกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม และ **คุณไขมอน เลเวอร์** ที่ปรึกษาด้านการเมือง สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษ ประจำประเทศไทย

ขอแสดงความขอบคุณสำหรับคำถามที่ยอดเยียม **คุณจารุวี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, คุณตรุณี คันฉาย และคุณสุวิมล สงวนสัตย์**

ขอแสดงความขอบคุณไปถึงทีมงานมนุษย์ที่ทำให้การประชุมครั้งที่เกิดขึ้นได้ **คุณเอมิลี ประดิจิต** ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการสำหรับแนวทางในการนำกลยุทธ์ของมนุษย์มาใช้ **คุณนาดา ไชยจิตต์** ผู้ประสานงานด้านพัฒนาศักยภาพสำหรับการจัดการ รวมถึง **คุณศุภมาศ ผลพระ** และ **คุณธนิดา อธิวัตร** เจ้าหน้าที่โครงการสำหรับการจัดการประชุมและการประสานงานที่เป็นไปได้ด้วยดี มานุษยวิทยาขอขอบคุณ **คุณชาร์ลีส ลัทธ** เจ้าหน้าที่วิจัยและรณรงค์ด้านสิทธิมนุษยชน **คุณเอมิล คินลี โกติเยร์** นักวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน **คุณจูเลียต เลโอนี** อาสาสมัคร **คุณเลย์ลา โมฮามัด** นักศึกษาฝึกงาน **คุณลูซี่ แชนด์เลอร์** นักศึกษาฝึกงาน สำหรับการเตรียมข้อมูลสำหรับการประชุมและเอกสารการประชุม รวมถึงการสนับสนุนการพัฒนาบทสรุปผู้บริหารและรายงานการประชุม และ **คุณลินนี่ คริสเตียนสัน** นักวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนที่ทำให้รายงานสมบูรณ์

มูลนิธิมานุษยวิทยาขอขอบคุณการสนับสนุนทางการเงินจาก **Internews** และ **กระทรวงการต่างประเทศและเครือจักรภพ(FCO)** ซึ่งหากปราศจากการสนับสนุนขององค์กรทั้งสองแล้วการประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่สองจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้

ภูมิหลังของผู้ที่เข้าร่วมงาน

ผู้เข้าร่วม 96 ท่านจาก 51 องค์กร ได้เข้าร่วม “การประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 2 เพื่ออภิปรายเรื่องผลการศึกษาและข้อเสนอแนะว่าด้วยรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมในประเทศไทยเกี่ยวกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน”

International Level

17 People
5 Organisations

National level

6 People
6 Organisations

Community level

29 People
17 Organisations

UN Agencies

5 People
2 Organisations

Government

23 People
10 Organisations

Diplomats

2 People
2 Organisations

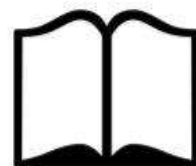
Academics

7 People
6 Organisations

Private Sector

2 People
2 Organisations

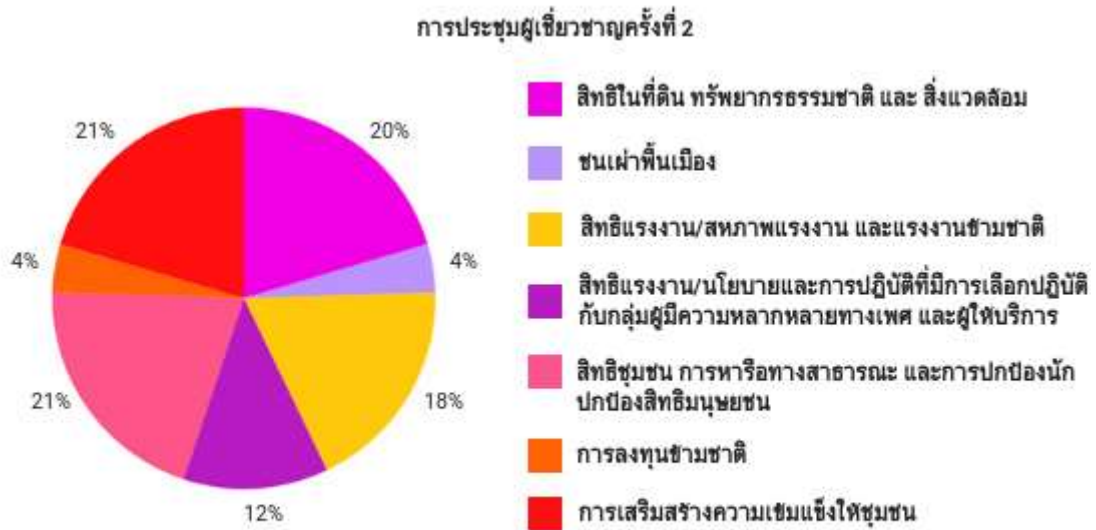

Other

3 People
1 Organisation

ภูมิหลังที่หลากหลายของผู้เข้าร่วมงานที่ก่อให้เกิดการทำงานเป็นกลุ่ม 7 กลุ่ม แบ่งตามประเด็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน ในกราฟข้างล่างจะแสดงจำนวนของผู้เข้าร่วมตามประเด็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน

บทสรุปผู้บริหาร

ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ ถึง 1 มีนาคม พ.ศ. 2561 มูลนิธิมานุษยะ ร่วมกับสมาชิก Thai CSOs Coalition for the UPR ได้ร่วมกันจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 2 เพื่ออภิปรายเรื่องผลการศึกษาและข้อเสนอแนะว่าด้วยรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยการประชุมจัดขึ้นด้วยกัน 2 วันและมีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รวมถึงผู้แทนไทยในคณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (AICHR) ให้เกียรติจัดการประชุมร่วมกัน

การประชุมทั้ง 2 วันนั้น ดำเนินรายการโดย **คุณ เอมิลี ประดิจิต** ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการมูลนิธิมานุษยะ และ **คุณนาดา ไชยจิตต์** ผู้ประสานงานด้านพัฒนาศักยภาพ มูลนิธิมานุษยะ

จุดประสงค์ของการประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 2:

- ติดตามผลการประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 1 และอภิปรายขั้นตอนโดยรัฐบาลในการปกป้อง เคารพและกระทำการตามหลักสิทธิมนุษยชน
- นำเสนอผลรายงานการวิจัย และอภิปรายถึงความท้าทายในการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีพื้นฐานจากสิทธิมนุษยชนการรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว
- รวมพลังและสนับสนุน ชุมชนท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางในการตอบสนองความท้าทายในประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และ
- ให้ข้อมูลจากล่างขึ้นบน สำหรับการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนให้สำเร็จ

ผลการประชุม:

- ความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รับการเน้นย้ำในฐานะส่วนสำคัญหลักในการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนให้สำเร็จ ชุมชนท้องถิ่นอธิบายว่าชุมชนนั้นแทบไม่มีส่วนร่วมใดๆ กับการวางแผนและไม่มีส่วนคำนึงถึงชุมชนเมื่อมีโครงการพัฒนาเกิดขึ้นในที่ดินชุมชน สมาชิกชุมชนกล่าวอีกว่าพวกเขาไม่ทราบถึงสิทธิพึงมีและไม่ทราบถึงวิธีการเข้าถึงการเยียวยา
- ในการสร้างและรวบรวมหลักฐานที่น่าเชื่อถือนั้น ได้ถูกกล่าวถึงว่าเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนให้สำเร็จ ยังมีความต้องการในการรวบรวมข้อมูลในประเด็นต่างๆ ซึ่งรวมถึง สิทธิที่เกี่ยวข้องกับที่ดิน สิทธิของกลุ่มชนเผ่าพื้นเมือง การจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ผลกระทบของแนวปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจต่อความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อม การปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ที่อยู่ร่วมกับเอชไอวี กลุ่มผู้พิการ แรงงานข้ามชาติ และกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ อีกทั้งการทำให้การขายบริการเป็นความผิดทางกฎหมาย
- พื้นที่จำกัดในการดำเนินการของภาคประชาสังคมและนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ซึ่งได้รับการระบุว่าเป็นหนึ่งในปัญหาของการพัฒนาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิ

มนุษยชน การข่มขู่ การฟ้องหมิ่นประมาทเพื่อปิดปาก และการฟ้องหมิ่นประมาทอย่างต่อเนื่องยังถือเป็นผลกระทบที่ร้ายแรงต่อนักกิจกรรมและนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

- การเลือกปฏิบัติที่ยังมีอยู่ต่อกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย ซึ่งผิดต่อหลักมาตรฐานทางด้านสิทธิมนุษยชน และความต้องการเฉพาะของคนกลุ่มนี้ควรถูกได้รวบรวมอยู่ในแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะเมื่อมีการเจรจาประเด็นสิทธิที่ดิน
- ทำให้การขายบริการทางเพศเป็นความผิดทางอาญา รวมทั้งผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสิทธิมนุษยชนของพนักงานบริการนั้นได้รับการพูดถึง โดยมีจุดสนใจที่สิทธิในการทำงาน สิทธิสุขภาพ และสิทธิการปกป้องทางสังคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่ายเรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกกฎหมายอาญาที่ลงโทษในการทำอาชีพนี้ และยอมรับสิทธิในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง
- ความสำคัญในการรวมกลุ่มของวิธีที่คำนึงถึงมิติทางเพศ ซึ่งได้รับการพูดถึงหลายครั้งในประชุมครั้งที่ ผู้นำเสนอเน้นย้ำถึงประสบการณ์เฉพาะของผู้ที่ต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนของภาคเอกชน และกล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนาเครื่องมือเพื่อตอบสนองต่อความต้องการเหล่านั้น
- อีกกลุ่มหนึ่งที่เปราะบางคือ กลุ่มแรงงานข้ามชาติ ซึ่งแทบไม่มีกฎหมายปกป้องในไทย ในขณะที่แรงงานข้ามชาติถูกเอาเปรียบในประเทศไทย แต่ประเทศไทยก็ยังมีได้มีมติยอมรับและปฏิบัติตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
- การขาดแคลนของการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นประเด็นที่แพร่กระจายไปในทุกช่วงของการอภิปราย ยังคงต้องมีการเพิ่มความตระหนักรู้ของกลไกการเยียวยาที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นกลไกตุลาการ กลไกนอกตุลาการ กลไกทางการ หรือกลไกไม่เป็นทางการ ซึ่งต้องมีการสร้างเส้นทางสู่การเยียวยาและให้ความรู้ต่อผู้บังคับใช้กฎหมายในประเด็นเกี่ยวกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
- ยังมีความต้องการในการทำงานร่วมกัน โดยใช้วิธีการจากล่างขึ้นบนเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกันที่สะท้อนมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

วันแรก

28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561

เปิดงาน
คำกล่าวปราศรัย
ช่วงที่ 1 - 4
ทบทวนประเด็นวันที่ 1

วันที่ 1: 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

วันเปิดงาน

ในวันแรก **คุณเอมิลี ประดิจิต** ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการมูลนิธิมานุษยะ กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมทุกท่านสู่การประชุม เพื่อเน้นย้ำถึงความสำคัญในการรวมกลุ่มของชุมชนท้องถิ่นและผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นผู้ที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการทำให้สาธารณะได้ยินเสียงของชุมชนที่ได้รับผลกระทบ และกลายมาเป็นศูนย์กลางของประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย **คุณเอมอร์ เสียงใหญ่** ผู้อำนวยการกองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ได้ให้เกียรติกล่าวเปิดการประชุม และชี้แจงถึงข้อมูลที่ได้รับจากรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคม ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในอนาคต หลังจากนั้น **ดร. เสรี นนทสูติ** ผู้แทนประเทศไทยของคณะกรรมการการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนประเทศไทยได้พูดคุยเกี่ยวกับส่วนประกอบในการที่จะทำให้ประเทศไทยพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ไม่ว่าจะเป็นการเป็นเจ้าของ ความครอบคลุม ความสามารถ ความเป็นไปในทิศทางเดียวกันของนโยบาย และการพัฒนาแบบยั่งยืน อีกทั้ง **คุณคาเทีย ชิริชี** รองผู้แทน สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ยังเน้นย้ำความสำคัญในการจัดลำดับความสำคัญผ่านการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ในประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งรวมการประเมินการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย ในอันดับสุดท้าย **คุณณภาพร สงปรังค์** รักษาการประธาน มูลนิธิมานุษยะและทนายความสิทธิมนุษยชน เครือข่ายภาคประชาสังคมในกระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนไทยกล่าวถึงความสำคัญในการร่วมมือและให้เสียงกับผู้ที่ได้รับผลกระทบในการพัฒนาเอกสารด้านนโยบายต่างๆ ซึ่งหมายรวมถึง แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนด้วย

คำกล่าวปราศรัย

ศาสตราจารย์สุรียา เดวา สมาชิกคณะทำงานว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้ให้เกียรติกล่าวคำปราศรัย และแบ่งปันข้อเสนอแนะเชิงลึกเกี่ยวกับการนำหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) รวมถึงมุมมองที่สามารถนำไปต่อยอดได้ในการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

ข้อเสนอแนะของศาสตราจารย์ สุริยา เดวา ในการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

- สิทธิและผู้ทรงสิทธิเป็นศูนย์กลางของกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
- รัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม ควรมีบทบาทในการดำเนินงานตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs)
- การวางแผนในการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ควรรวมแนวความคิดในระดับภูมิภาคและความหลากหลายมาไว้ด้วยกัน เพื่อให้เป็นแผนปฏิบัติการระดับชาติ
- ควรมีการกระทำที่เป็นรูปธรรมในแผนปฏิบัติการระดับชาติ ตามช่วงเวลาที่กำหนด และการกระทำเหล่านั้นต้องมีการทบทวนอย่างเป็นระยะ
- แผนปฏิบัติการระดับชาติควรทำให้เห็นเป็นแผนในภาพกว้างขึ้นโดยที่รัฐควรมีกรอบงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- ควรมีการปรึกษาพูดคุยกับทุกภาคส่วนในกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติ เพื่อตอบสนองความต้องการและประสบการณ์ของทุกภาคส่วนที่มีความแตกต่างกัน
- ควรมุ่งความสนใจไปที่ กลุ่มผู้ที่อยู่ชายขอบ เช่น ผู้หญิง เด็ก ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ผู้พิการ กลุ่มชนเผ่าพื้นเมือง และแรงงานข้ามชาติ
- ประเด็นที่บรรจุในเอกสารแผนปฏิบัติการระดับชาติ ควรมีความสอดคล้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและ หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs)
- บทบาทและความรับผิดชอบของรัฐวิสาหกิจ และผลกระทบของการจัดซื้อสาธารณะ ควรถูกคำนึงถึงในแผนปฏิบัติการระดับชาติ (ดูแนวทางของ OHCHR ที่มีต่อรัฐ ปี พ.ศ. 2559)
- การปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ควรได้รับการพิจารณา (ดูแนวทางคณะทำงานว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติเรื่องการจัดการความสัมพันธ์กับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน)
- ควรใช้มุมมองเรื่องเพศในการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติ

ช่วงที่ 1: รายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน: กระบวนการ วิธีการ และเนื้อหา

ในช่วงที่ 1 คุณ เอมิลี ประดิษฐ์ ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการมูลนิธิมานุษยะ และ คุณนาคา ไชยจิตต์ ผู้ประสานงานด้านพัฒนาศักยภาพ มูลนิธิมานุษยะ ได้รายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน โดยกล่าวถึงกระบวนการ วิธีการ และเนื้อหา

กระบวนการ

ยุทธศาสตร์ของมานุษยะนั้นมีพื้นฐานมาจากสามจุดประสงค์หลัก คือ พัฒนาให้ได้มาซึ่งหลักฐานที่น่าเชื่อถือในการจัดทำรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมในด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับ UNGPs และ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นโดยให้ความสนับสนุนทางด้านงบประมาณเพื่อให้ชุมชนสามารถจัดทำรายงานได้เอง แบ่งปันข้อมูลกับกลุ่ม และจัดตั้ง 'Thai BHR Network' หรือเครือข่ายธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนแห่งประเทศไทย

วิธีการ

ในส่วนของวิธีการนั้น มานุษยะวิเคราะห์กรอบข้อกฎหมายและนโยบายในประเทศไทยเพื่อให้เป็นไปในทิศทางของหลักการ UNGPs มานุษยะทำวิจัยปฐมภูมิ เพื่อวิเคราะห์ช่องว่างในการปรับใช้กฎหมาย และการวิจัยในพื้นที่ ผ่านการรวบรวมหลักฐานใหม่ผ่านการประชุมอภิปรายและประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อประมวลผลและรับฟังข้อมูลและข้อคิดเห็นประกอบการจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในภาคธุรกิจ ในแต่ละภูมิภาคที่จัดขึ้นในช่วงเดือน มกราคม ถึง มีนาคม พ.ศ. 2560 นั้น มานุษยะยังได้ให้การสนับสนุนการวิจัยโดยมีชุมชนเป็นผู้นำ เพื่อรับรองว่าชุมชนท้องถิ่นจะบันทึกการละเมิดสิทธิที่เกิดขึ้นต่อชุมชน และเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาจากท้องถิ่น โดยการจัดทำรายงานเกิดขึ้นในเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2560 และยังคงดำเนินการจัดทำอยู่ อีกทั้งยังมีทีมงานทั่วประเทศไทย ที่ทำงานร่วมกันในการบันทึกสถานการณ์ด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในแต่ละภูมิภาค อีกทั้งยังมีสมาชิกของเครือข่าย Thai CSO Coalition for the UPR ซึ่งทำงานในแต่ละพื้นที่ประเด็น เพื่อบันทึกประเด็น ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับกรณีธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ในขณะเดียวกันนั้น มูลนิธิมานุษยะได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดไว้ที่ รายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมในประเทศไทย โดยคณะทำงานแต่ละกลุ่มจะตีพิมพ์รายงานวิจัยของกลุ่มตน ทั้งนี้มีการรับรองหลักฐานที่ได้รับนั้นน่าเชื่อถือมากพอเมื่อมีการรวบรวมจากการลงพื้นที่โดยชุมชน มูลนิธิมานุษยะยังได้จัดการฝึกอบรมด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนแก่ชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชน และการจัดทำเอกสารด้านสิทธิมนุษยชน ตั้งแต่ พฤษภาคม ถึง มิถุนายน พ.ศ. 2560 สมาชิกชุมชนใช้เครื่องมือที่พัฒนาโดย BHRRC ซึ่งมีชื่อว่า ‘Checklist: Documenting Corporate Human Rights Impacts’ เพื่อรวบรวมข้อมูลและกรอกแบบฟอร์มใบยินยอมการให้สัมภาษณ์และแบบฟอร์มวิธีการวิจัยที่พัฒนาโดยมูลนิธิมานุษยะ

เนื้อหา

จากการประชุมอภิปรายเรื่องการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน และการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในสี่ภูมิภาค ประกอบไปด้วย 6 หัวข้อ ได้แก่ สิทธิในที่ดิน ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก ประเทศไทย นโยบายการเลือกปฏิบัติ แรงงานข้ามชาติ การค้ามนุษย์ และแรงงานเด็ก สิทธิแรงงาน และการปกป้อง นักปกป้องสิทธิมนุษยชน

ในส่วนของการรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนนั้น มานุษยะได้ตัดสินใจที่จะมุ่งเน้นไปที่ 3 มิติ ได้แก่

1. การดำเนินงานของธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิแรงงานและมาตรฐานแรงงาน
2. การดำเนินงานของธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง สิทธิชุมชน ความเป็นอยู่ สิทธิในที่ดิน และสิ่งแวดล้อม
3. การดำเนินงานของธุรกิจที่ทำลายการปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

ในแต่ละมิตินั้น มีการเรียงเรียงประเด็นที่แตกต่างกันไปในแต่ละบท โดยมานุษยะได้มีการเน้นย้ำมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและมาตรฐานแรงงานที่เกี่ยวข้องกับมิตินั้นๆ ทั้งนี้การสนับสนุนการรวบรวมหลักฐานที่น่าเชื่อถือและวิธีปฏิบัติในพื้นที่ มูลนิธิมานุษยะเล็งเห็นถึงความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติ แต่ละบทจะทิ้งท้ายด้วยข้อเสนอแนะที่จะเฉพาะเจาะจงต่อประเด็นนั้นๆ ต่อรัฐบาล บริษัท และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก

ทั้งนี้ สามารถสังเกตได้ว่ามิติที่สี่นั้น เกี่ยวข้องกับการลงทุนของบริษัทสัญชาติไทยภายนอกประเทศ ข้อกำหนดนอกอาณาเขตและการค้ามีการบันทึกไว้โดย คณะทำงานติดตามการลงทุนข้ามพรมแดนของไทย (ETOs Watch Working Group) ซึ่งได้พัฒนาเอกสารสรุป และลือบปีกับคณะทำงานว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และผู้แทนไทยในคณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พร้อมด้วยข้อเสนอแนะเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการระดับชาติ ในช่วงการประชุมแสดงความคิดเห็นสหประชาชาติด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ณ กรุงเจนีวา พ.ศ. 2560

ช่วงที่ 2: กรณีศึกษาและผลการศึกษาเรื่องผลกระทบด้านปฏิบัติการทางธุรกิจ – ส่วนที่ 1 - การละเมิดด้านมาตรฐานแรงงาน

ในช่วงที่ 2 สมาชิกชุมชนและนักวิชาการได้แบ่งปันกรณีศึกษา รวมทั้งนำเสนอผลงานการวิจัยโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ เกี่ยวกับการละเมิดมาตรฐานแรงงานโดยภาคธุรกิจเพื่อชี้แจงต่อการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เข้าร่วมได้ให้ตัวอย่างในกรณีสภาพแวดล้อมการทำงานและความเป็นอยู่ของแรงงานข้ามชาติที่ไม่ยุติธรรมในสถานก่อสร้างของประเทศไทย กรณีข้อพิพาทระหว่างสหภาพแรงงานและ บริษัท เจอเนอรัลมอเตอร์ ประเทศไทย (General Motor Thailand Ltd.) สภาพแวดล้อมการทำงานของพนักงานบริการที่ไม่ปลอดภัยและถูกแสวงหาผลประโยชน์ในธุรกิจบันเทิงเนื่องจากพฤติกรรมที่ถูกทำให้มีความผิด และสถานการณ์ที่ใกล้อันตรายของแรงงานในกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย

ผู้เข้าร่วมการประชุมในช่วงที่ 2 ได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ :

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล

ในประเด็นสิทธิแรงงาน:

- รัฐควรพัฒนาคำจำกัดความของแรงงานบังคับเพื่อป้องกันสภาพการทำงานที่มีการแสวงหาประโยชน์จากแรงงานและอนุญาตให้เหยื่อสามารถเรียกร้องสิทธิของตนได้
- รัฐควรลงมติยอมรับอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ 87 ฉบับที่ 98 และฉบับที่ 183
- รัฐควรจัดตั้งหน่วยงานอิสระเพื่อติดตามการละเมิดสิทธิแรงงาน
- รัฐควรออกกฎหมายเพื่อปกป้องสิทธิแรงงานให้เป็นไปตามมาตรฐานระหว่างประเทศกฎหมายเหล่านี้ควรบังคับให้รัฐและภาคเอกชนปกป้องสิทธิแรงงาน
- รัฐควรวางกรอบเวลาในคดีความที่เกี่ยวกับแรงงาน โดยจำกัดเวลาสูงสุดไว้ที่ 90 วันในการดำเนินคดี โดย 90 วัน ถือเป็นเวลาสูงสุดที่บุคคลสามารถอยู่ได้โดยไม่มีรายได้
- รัฐควรสนับสนุนองค์กรร่วมของเกษตรกร เพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองเพิ่มขึ้น

ในประเด็นแรงงานข้ามชาติ:

- แรงงานข้ามชาติต้องได้รับค่าแรงที่ยุติธรรม ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกฎหมายค่าแรงขั้นต่ำของไทย
- รัฐควรเพิ่มความมั่นใจต่อแรงงานข้ามชาติและเด็กเพื่อให้เข้าถึงการศึกษาเทียบเท่าเด็กที่มีสัญชาติไทย
- การศึกษาสิทธิมนุษยชนควรถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียนภาคบังคับของหลักสูตรในโรงเรียน เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางด้านสิทธิมนุษยชนและการละเมิดภายในชุมชน
- รัฐควรสร้างความมั่นใจว่า ภาคธุรกิจจะมีประกันสุขภาพให้กับแรงงานข้ามชาติเพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ
- รัฐควรทำสหพันธ์องค์กรร่วมของแรงงานข้ามชาติให้ถูกกฎหมายเพื่อช่วยเหลือให้แรงงานข้ามชาติมีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น

ในประเด็นพนักงานบริการและเพศ

- รัฐควรยกเลิกโทษทางอาญาของการค้าประเวณีโดยทันที โดยยกเลิก พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี และให้ความคุ้มครองพนักงานบริการผ่านหลักการทางกฎหมาย
- รัฐควรเพิ่มความมั่นใจเกี่ยวกับนโยบายการไม่เลือกปฏิบัติ โดยนำมาปฏิบัติให้เกิดผล โดยเฉพาะกรณีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐกิจ

โดยทั่วไป: ธุรกิจทุกประเภทควรนำนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน และพึงมีการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนรอบด้าน ทั้งห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน

ในประเด็นสิทธิแรงงาน

- ปฏิบัติกิจกรรมตามหลักมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และว่าจ้างแรงงานโดยตรง (เช่น ไม่ผ่าน นายหน้า) เพื่อเคารพรักษาสีทธิอย่างเป็นผล
 - ภาครัฐกิจควรสมทบทุนกองทุนการเยียวยาเพื่อให้เข้าถึงได้จากทุกที่ทำงานในกรณีเกิดการละเมิดทางสิทธิมนุษยชน
 - ภาคเอกชนต้องจัดตั้งกลไกพร้อมกับบุคลากรที่มีความรู้และให้อำนาจในการจัดการเกี่ยวกับการแก้ไขการละเมิดนั้นๆ
- ผู้ที่รับผิดชอบต้องมีอำนาจตัดสินใจและแก้ปัญหาภายใต้กรอบเวลา พร้อมกับการมีส่วนร่วมของแรงงาน

ในประเด็นแรงงานข้ามชาติ

- ส่งเสริมสหพันธ์แรงงานข้ามชาติเพื่อแก้ปัญหาระหว่างแรงงานข้ามชาติและชุมชนท้องถิ่น
- ภาครัฐกิจควรทำการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านอย่างมีประสิทธิภาพ และรวมเข้ากับแนวทางการดำเนินธุรกิจเพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- ภาครัฐกิจควรมีประกันสุขภาพให้กับแรงงานข้ามชาติเพื่อช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับสุขภาพ
- ภาครัฐกิจควรจัดตั้งสถานประกอบการโดยนำพื้นฐานมาจากกลไกการร้องทุกข์ โดยการร้องทุกข์จะต้องถูกดำเนินการภายใน 60 วัน

ในประเด็นพนักงานบริการและเพศ

- สร้างความมั่นใจให้กับพนักงานบริการเพื่อให้เข้าถึงสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี ยุติธรรมและปลอดภัย และหลีกเลี่ยงการถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องเพศในขั้นตอนการจ้างงาน

ช่วงที่ 3: กรณีศึกษา และผลการศึกษาว่าด้วยผลกระทบจากการปฏิบัติงานของภาคธุรกิจ – ส่วนที่ 2 ผลกระทบต่อชนเผ่าพื้นเมือง สิทธิชุมชน วิถีชุมชน สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม

ในช่วงที่ 3 สมาชิกชุมชนและนักวิชาการได้แบ่งปันกรณีศึกษา รวมทั้งนำเสนอผลการวิจัยโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการคุกคามของภาคธุรกิจในประเด็นผลกระทบต่อชนเผ่าพื้นเมืองและสิทธิชุมชน ซึ่งส่งผลให้เกิดการแย่งยึดที่ดินและการข่มขู่ปกป้องสิทธิฯ ผู้เข้าร่วมยังได้ให้ข้อมูลจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากโครงการพัฒนาที่ไม่มีความรับผิดชอบและไม่ครอบคลุม

ผู้เข้าร่วมการประชุมในช่วงที่ 3 ได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ :

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล

- จัดทำการเก็บข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพและจัดทำแผนที่ชุมชนเพื่อคงไว้ซึ่งที่ดินชุมชนและที่ดินบรรพบุรุษของชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากประเด็นการต่อสู้แย่งยึดที่ดินของนายทุนและภาคธุรกิจ
- เพิกถอนโฉนดที่ดินที่ซ้ำซ้อน
- ให้การชดเชยกับผู้ได้รับความเสียหายในการแย่งยึดที่ดินและการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่นๆ
- ใช้การเยียวยาเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิ
- แก้ไขกฎหมายเพื่อรับรองว่าการเมืองท้องถิ่นและบริษัทจะไม่สามารถสมรู้ร่วมคิดกันได้ในช่วงการพัฒนาโครงการ
- ร่วมมือกับภาคประชาสังคมโดยปฏิบัติตามวิธีการจากล่างขึ้นบน และเคารพการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าและเป็นอิสระ (Free, Prior and Informed Consent - FPIC) ของชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีความหมาย
- ส่งเสริมขั้นตอนการมีส่วนร่วมและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- บังคับให้บริษัทจัดทำการศึกษาผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Impact Assessments - HRIAs) และจัดทำการศึกษาสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment - SEAs) โดยให้ชุมชนทุกชุมชนที่จะได้รับผลกระทบจากโครงการ รวมถึงเสียงวิจารณ์ เข้ามามีส่วนร่วม
- บังคับให้ทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIAs) และ การประเมิน วิเคราะห์ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ในประเทศไทยเพื่อปฏิบัติตามมาตรฐานการป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมขององค์กรทางการเงินระหว่างประเทศ เช่น IFC ADB หรือ OECD
- บังคับให้นักลงทุนไทยลงทุนในโครงการที่ปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ HRIAs EIAs และ EHIA
- รับรองสถานะทางกฎหมายที่กำหนดให้บังคับการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence - HRDD) โดยรัฐวิสาหกิจและบริษัทที่ดำเนินการในประเทศไทยและบริษัทสัญชาติไทยที่ดำเนินธุรกิจ ในต่างประเทศ (หรือสาขาของบริษัทสัญชาติไทย โดยรวมถึงการลงทุนของไทยในต่างประเทศ
- ทำให้มั่นใจได้ว่าบริษัทและนักลงทุนจะมีความรับผิดชอบตามกฎหมายสำหรับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในศาล
- สร้างความชัดเจนในบทบาทของนักกฎหมายในเสาที่ 3 (การเข้าถึงการเยียวยา) ของหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) เพื่อสร้างความมั่นใจว่าจะมีการดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านเมื่อช่วยเหลือชุมชน
- ห้ามการใช้การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Strategic Lawsuits Against Public Participation - SLAPP) โดยภาคธุรกิจเพื่อปิดปากนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและ
- รับรองว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะดำเนินการตรวจสอบกรณีการละเมิดที่กระทำโดยภาคธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนการนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐกิจ

- จัดทำการประเมิน HRIAs และ SEAs ก่อนการดำเนินการโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ โดยให้ชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ เคารพการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) และจัดให้มีล่ามแปลภาษาแก่กลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย
- ยุติโครงการพัฒนาที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม
- จัดทำการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านทั้งห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจและ รายงานเกี่ยวกับพันธสัญญา ด้านสิทธิมนุษยชนเป็นระยะๆ เพื่อป้องกันการละเมิดด้านสิทธิมนุษยชน
- จัดตั้งกลไกการร้องทุกข์ที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเข้าถึงได้ โดยจัดให้มีล่ามแปลภาษาสำหรับกลุ่มชนเผ่าพื้นเมือง
- จัดหาการเยียวยาและการชดเชยที่ยุติธรรมสำหรับการละเมิดสิทธิ

ช่วงที่ 4: กรณีศึกษา และผลการศึกษาผลกระทบว่าด้วยการปฏิบัติงานของ ภาคธุรกิจ – ส่วนที่ 3 การปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในบริบทที่ เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

ช่วงที่ 4 ดำเนินรายการโดย **คุณเด็บบี สตีทฮาร์ด** เลขาธิการ FIDH และผู้ก่อตั้ง ALTSEAN-Burma โดยกล่าวถึงประเด็นการปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในบริบทที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

การทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชน: กรรมการสิทธิมนุษยชน **คุณอังคณา นีละไพจิตร** จากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวถึงบทบาทของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อประเด็นนี้ว่า คณะกรรมการมีหน้าที่ตรวจสอบกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย จัดทำรายงาน และจัดทำข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยในบริบทของธุรกิจกับมนุษยชนนั้นมีความเกี่ยวข้องกับ 3 ประเด็นใหญ่ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ทำงานตรวจสอบอยู่ ได้แก่ ประเด็นแรก สิทธิทางวัฒนธรรม เช่น สิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง และการขับไล่ออกจากที่ดิน ประเด็นที่สอง คือ สิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง อันหมายรวมถึงการปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ และประเด็นสุดท้ายคือ ประเด็นที่เกี่ยวกับการประท้วงในที่สาธารณะในประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล

- ออกมาตรการที่จะสามารถปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนได้อย่างแท้จริง
- นำแนวปฏิบัติของสหประชาชาติว่าด้วยการปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนมาใช้ในประเทศไทย
- ริเริ่มกฎหมาย anti-SLAPP law
- ทำให้การเข้าถึงกองทุนยุติธรรมง่ายขึ้น
- ตรวจสอบทุกกรณีที่เกี่ยวข้องกับการข่มขู่ นักปกป้องสิทธิมนุษยชน
- ให้สัตยาบันต่อหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ และอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานฯ เพื่อการต่อสู้ในการได้รับยกเว้นโทษในประเทศไทย

นักปกป้องสิทธิมนุษยชนสตรีชนเผ่า - เครือข่ายสตรีชนเผ่าในประเทศไทย: คุณคะติมะ หลี่จ๊ะ เครือข่ายสตรีชนเผ่าแห่งประเทศไทยเน้นย้ำว่าชนเผ่าพื้นเมืองได้มีความเสี่ยงต่อการถูกบังคับให้สูญหาย การวิสามัญฆาตกรรม การคุกคามข่มขู่ และแย่งยึดที่ดินที่เกิดขึ้นจากการกระทำของภาคเอกชนหรือโดยเจ้าหน้าที่รัฐในการสนับสนุนธุรกิจ คุณคะติมะได้ แบ่งปันประสบการณ์ของตนเองในการเป็นนักปกป้องสิทธิสตรีชนเผ่าและความท้าทายของชุมชน การใช้ชีวิตในป่า การแสวงหาการเยียวยาในกรณีที่คุณพ่อของเธอ ได้ถูกวิสามัญฆาตกรรมโดยหัวหน้าหมู่บ้านผู้ที่ไม่ใช่ชนเผ่าพื้นเมือง เนื่องจากการต่อสู้ของเขาในการปกป้องที่ดินบรรพบุรุษที่ถูกขายให้แก่นักลงทุน คะติมะและญาติของเธอรู้สึกบอบช้ำทางจิตใจเป็นอย่างมาก และใช้ชีวิตแบบหลบๆ ซ่อนๆ เป็นเดือนๆ เพราะกลัวว่าจะถูกฆ่า จนวันหนึ่ง คุณคะติมะใช้ความกล้าหาญที่จะออกมาใช้ชีวิต และยืนหยัดเพื่อสิทธิของพ่อของเธอและความยุติธรรม จึงกลายมาเป็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชนสตรีชนเผ่าที่ทำงานร่วมกับชุมชนพื้นเมือง สร้างความตระหนักรู้ในสิทธิของชุมชน แบ่งปันข้อมูลในเรื่องสิทธิของชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและที่ดินบรรพบุรุษ สร้างเสริมความแข็งแกร่งให้สตรีชนเผ่าเพื่อที่จะกลายมาเป็นผู้นำชุมชน เป้าหมายของคุณคะติมะคือการที่จะสร้างความมั่นใจว่าหลักการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) ของชนเผ่าพื้นเมืองนั้นจะได้รับการเคารพและถูกรวมเข้าไปในกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับประเด็นชนเผ่าพื้นเมืองอย่างเป็นระบบ

“คนที่รู้จักปัญหาที่สุดคือพวกเรา
คนที่อยู่กับปัญหา ไม่ใช่รัฐบาล!
ดังนั้น คนที่ได้รับผลกระทบจากการแนว
ทางการดำเนินงานของภาครัฐก็ควรเข้า
มามีส่วนร่วมด้วย”

คุณคะติมะ หลี่จ๊ะ
เครือข่ายสตรีชนเผ่าแห่งประเทศไทย

กรณีศึกษา: ที่ดินบรรพบุรุษของชนเผ่าพื้นเมือง vs. การให้สัมปทานที่ดินแก่ภาคธุรกิจอันส่งผลให้เกิดการข่มขู่ การหายสาบสูญ และการฆาตกรรมของชนเผ่าพื้นเมือง

คะติมะ กล่าวถึงประเทศไทยว่ามีมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เห็นชอบตามกระทรวงวัฒนธรรมเสนอเป็นไปตามมาตรา 70 ของรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2560 ที่กล่าวถึงการให้รัฐส่งเสริมและปกป้องกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อให้มีความเป็นอยู่ในสังคมตามวัฒนธรรมจารีตประเพณีและวิถีชีวิตดั้งเดิมอย่างสมัครใจและโดยสันติ แต่การรับรู้ในวงแคบเรื่องการพิทักษ์และอนุรักษ์อุทยานแห่งชาตินั้นขาดแคลนมาก ดังที่สะท้อนใน พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ป่าไม้ พ.ศ. 2484 พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ซึ่งยังคงมีอำนาจเหนือกว่าและมีอิทธิพลต่อการที่ชนเผ่าพื้นเมือง ถูกปฏิบัติเยี่ยงผู้อาศัยอย่างผิดกฎหมายในที่ดินของตนเอง

ยิ่งไปกว่านั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ. 2553 มิได้ให้การรองรับทางกฎหมายในการมีสิทธิครอบครองที่ดินประเพณี และระบบการจัดการทรัพยากรของชนเผ่าพื้นเมือง ระเบียบดังกล่าวอนุญาตให้ชุมชนจัดการและใช้ที่ดินของรัฐร่วมกันสำหรับการทำมาหากินในขณะที่รัฐยังคงดำรงไว้ซึ่งสิทธิความเป็นเจ้าของในที่ดิน ในบางกรณีมีการขับไล่ชุมชนพื้นเมืองเพื่อให้ที่ดินแก่นักลงทุน มติ ครม. ว่าด้วยการฟื้นฟูวิถีชีวิตกะเหรี่ยงและชาวเลในประเทศไทยนั้น ก็ยังไม่เป็นไปตามในสิ่งที่ชนเผ่าพื้นเมืองปรารถนาหรือคาดหวัง

คำสั่ง คสช. ฉบับที่ 64/2557 และแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาป่าไม้ยังส่งผลให้เกิดการดำเนินคดีทางตุลาการต่อสมาชิกของชุมชนชนเผ่าพื้นเมืองในพื้นที่ป่าสงวน ชนเผ่าพื้นเมืองต้องต่อสู้กับการถูกขับไล่และข้อจำกัดในการเข้าถึงที่ดินบรรพบุรุษ หัวหน้าและนักกิจกรรมของชนเผ่าพื้นเมืองที่ต่อต้านความอยุติธรรมนั้นเผชิญกับการโต้ตอบที่ร้ายแรงโดยหมายรวมถึงการบังคับให้สูญหายและการข่มขู่

คุณคะติมะได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้:

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล

- รับรองสิทธิของชนเผ่าพื้นเมืองในรัฐธรรมนูญไทย เพื่อให้สิทธิการมีสัญชาติ สิทธิในการบริหารที่ดิน และสิทธิในการใช้ชีวิตอยู่ในป่าอย่างสันติสุขแก่ชนเผ่าพื้นเมือง
- ร่วมมือกับองค์กรชนเผ่าพื้นเมืองในการปฏิบัติตาม มาตรา 70 ของรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ. 2560 และมติ ครม. วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ในการทำให้เป็นหลักสำคัญใน พ.ร.บ. ป่าไม้และสิ่งแวดล้อม
- บังคับให้รัฐวิสาหกิจและบริษัท รวมชนเผ่าพื้นเมืองเข้าในกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นระบบเพื่อรับรองว่าชนเผ่าพื้นเมืองจะมีโอกาสที่จะเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจที่ส่งผลต่อที่ดินบรรพบุรุษ ชีวิตความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อม โดยเคารพการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) โดยคำนึงถึงความต้องการและแนวทางแก้ปัญหาจากชุมชน
- ยกเลิกคำสั่ง คสช. ฉบับที่ 64/2557 ที่รัฐบาลบังคับใช้เพื่อขับไล่ชุมชนของชนเผ่าพื้นเมืองจากที่ดินบรรพบุรุษของเขาเพื่อนำที่ดินไปให้ภาคธุรกิจสำหรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)
- รับรองว่ากองทุนยุติธรรมจะสามารถเข้าถึงได้โดยชนเผ่าพื้นเมือง ผู้ซึ่งเป็นบุคคลไร้สัญชาติและมีได้ถือสัญชาติไทย

ข้อเสนอแนะต่อภาคเอกชน

- จัดทำการประเมิน HRIAs และ SEAs ก่อนการดำเนินโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ โดยให้ชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกระบวนการ เคารพการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) ของพวกเขาและจัดให้มีล่ามแปลภาษาสำหรับชุมชนพื้นเมืองเพื่อที่พวกเขาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย
- ยุติโครงการพัฒนาที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม
- จัดทำการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านทั้งห่วงโซ่อุปทาน และ รายงานเกี่ยวกับพันธสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนเป็นระยะๆ เพื่อป้องกันการละเมิดทางด้านสิทธิมนุษยชน
- จัดตั้งกลไกการร้องทุกข์ที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเข้าถึงได้ โดยจัดให้มีล่ามแปลภาษาสำหรับกลุ่มชนเผ่าพื้นเมือง
- จัดหาการเยียวยาและการชดเชยที่ยุติธรรม สำหรับการละเมิดสิทธิ

บทวิเคราะห์กรอบข้อกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวกับการปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย – มุลนิธิ มานุษยะ:

คุณเอมีลี ประดิจิต ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการมูลนิธิมานุษยะ และ **คุณ เอมีล คินลี โกติเยร์** นักวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน มูลนิธิมานุษยะเน้นย้ำถึงความละเอียดอ่อนของประเด็นปัญหาและการที่รัฐควรแสวงหาวิธีการในการปกป้องสิทธิของนักปกป้องสิทธิฯ มูลนิธิมานุษยะได้ดำเนินการตามวิธีการวิจัยที่น่าเชื่อถือและมีจุดประสงค์ในการให้แนวทาง ด้วยความตั้งใจที่จะป้องกันตนเองและพันธมิตร การวิเคราะห์นั้นอ้างอิงจากรูปแบบของรายงานการประเมินสถานการณ์ซึ่งมุ่งความสนใจไปที่นักปกป้องสิทธิฯ ซึ่งพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญจาก ISHR และ ICAR รายงานประเมินสถานการณ์ของมานุษยะในประเด็นการปกป้องนักปกป้องสิทธิฯนั้น จะรวบรวมการวิเคราะห์ที่ครอบคลุมของกฎหมายที่จำกัดการทำงานของนักปกป้องสิทธิฯในประเทศไทย การประกอบธุรกิจที่ขัดขวางการทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และการวิเคราะห์คดีความของศาลในประเทศไทยในบริบทของธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

สภาพแวดล้อมที่จำกัดทางการเมืองตั้งแต่เกิดรัฐประหารปี พ.ศ.2557 ได้ทำให้ความปลอดภัยของนักปกป้องสิทธิฯลดน้อยลงเนื่องจากต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากการถูกข่มขู่ทางด้านตุลาการ การควบคุมตัวโดยมิชอบ การทำร้ายร่างกายและการฆาตกรรมที่เพิ่มขึ้น

ในรายงานของคุณไมเคิล ฟอรัลท์ ผู้รายงานพิเศษแห่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations Special Rapporteur) ปี พ.ศ.2559 เรื่องสถานการณ์นักปกป้องสิทธิมนุษยชน ซึ่งวิเคราะห์สถานการณ์ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมพบว่าประเทศไทยเป็นหนึ่งในสิบประเทศที่อันตรายที่สุดในโลกสำหรับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม (หรือนักสิทธิมนุษยชนจากชุมชน)

กฎหมายที่ถูกใช้ (หรือเคยถูกใช้) ในการปิดปากนักปกป้องสิทธิฯ และทำให้กิจกรรมของเขามีความผิดทางอาญาได้แก่

- ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 116 (ข้อหายุยงปลุกปั่น)
- ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 ถึง 333 (ข้อหาหมิ่นประมาท)
- ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 (ข้อหาหมิ่นประมาทพระบรมเดชานุภาพ)
- พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 (ฉบับแก้ไขปี พ.ศ. 2560 ยังคงถือว่าเป็นปัญหาอยู่)
- คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 3/2558 (และกฎอัยการศึกที่มีก่อนหน้านี้)
- ประกาศ คสช. ฉบับที่ 7/2557
- คำสั่ง คสช. ฉบับที่ 64/2557 ฉบับที่ 66/2557 และฉบับที่ 17/2558 รวมถึงแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาป่าไม้
- คำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 13/2559
- พ.ร.บ.การลงประชามติ
- พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ

นักปกป้องสิทธิมนุษยชนสตรี (WHRDs) มีความเปราะบางเป็นพิเศษต่อสถานการณ์นี้ มาตรการต่างๆ (คำสั่งและประกาศของ คสช. พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ร.บ. การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น) ถูกนำมาใช้และทำให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนสตรีต้องเผชิญกับความเสี่ยงมากขึ้น พวกเขามักถูกกันออกไปจากเวทีรับฟังความคิดเห็นสาธารณะและกระบวนการการตัดสินใจต่างๆ โดยเฉพาะประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากถูกกีดกันจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและเศรษฐกิจ นักปกป้องสิทธิมนุษยชนสตรีและสตรีชนบทนั้นเป็นหนึ่งในกลุ่มคนชายขอบที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดนอกจากนี้ความยากจน การไม่สามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นและการถูกเลือกปฏิบัติทำให้พวกเขาเผชิญกับการถูกละเมิดและมีอุปสรรคที่ขวางกั้นการใช้สิทธิของคนเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่

ความรับผิดชอบของธุรกิจในการร่วมมือกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน: ในขณะที่หลักการ UNGP 18 พูดยถึงความจำเป็นของภาคธุรกิจในการปรึกษาหารือกับนักปกป้องสิทธิฯ มองว่านักปกป้องสิทธิฯ เป็นบุคลากรผู้เชี่ยวชาญที่สำคัญและยอมรับนักปกป้องสิทธิฯ ว่าเป็นผู้สอดส่อง ผู้สนับสนุน และผู้อำนวยความสะดวกในประเทศไทยนั้นนอกจากภาคธุรกิจจะไม่ปรึกษานักปกป้องสิทธิฯ แล้ว ยังตอบโต้โดยใช้กฎหมายปิดปาก (SLAPP) และการข่มขู่ให้กลัว ในประเทศไทยภาคเอกชนใช้ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 – 333 ในข้อหาหมิ่นประมาท ร่วมกับ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในการปิดปาก เช่นกรณี เหมืองทองบริษัททุ่งคำ จำกัด ซึ่งใช้กฎหมาย SLAPP ต่อนักปกป้องสิทธิฯ กลุ่มคนรักบ้านเกิดที่ต่อต้านโครงการ

ความรับผิดชอบของรัฐในการจัดการการเหยี่ยวอย่างมีประสิทธิภาพต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน: UNGP 26 ระบุถึงความเสี่ยงที่นักปกป้องสิทธิฯ ต้องเผชิญและกำหนดให้รัฐรับประกันว่าการกระทำที่ขอบด้วยกฎหมายของนักปกป้องสิทธิฯ จะไม่ถูกขัดขวางและขัดอุปสรรคเพื่อป้องกันการเกิดคดีที่ขอบด้วยกฎหมาย และถูกดำเนินคดีในศาล อย่างไรก็ตามประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ ซึ่งทำให้การเข้าถึงการเยียวยาของพวกเขาถูกปฏิเสธ

ความพยายามหลากหลายในการช่วยเหลือนักปกป้องสิทธิมนุษยชน: กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนามาตรการสำหรับการปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ ที่มีความเสี่ยงในปี พ.ศ. 2557 อย่างไรก็ตามผลการริเริ่มดังกล่าวยังไม่มีการตีพิมพ์แต่อย่างใด กองทุนยุติธรรมที่จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2549 โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิในระหว่างขั้นตอนกระบวนการทางกฎหมายที่เกิดขึ้นกับพวกเขาแต่ปรากฏว่าขั้นตอนในการสมัครขอรับความช่วยเหลือด้านการเงินนั้นมีการเข้าถึงยากและมีความซับซ้อน ผู้สมัครที่มีคุณสมบัติส่วนใหญ่ถูกปฏิเสธการคุ้มครองในการช่วยเหลือด้านกฎหมาย ในปี พ.ศ. 2549 ถึง 2557 มีเพียง 43% ของผู้สมัครได้รับความช่วยเหลือ ยกตัวอย่าง เช่น กรณีที่นักข่าวจากภูเก็ตหวานพยายามขอความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม หลังจากที่ถูกฟ้องข้อหาหมิ่นประมาท ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดของกองทุนยุติธรรม นักข่าวได้รับบันทึกที่ระบุว่า “การขอความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมนั้นถูกปฏิเสธเนื่องจากผู้สมัครได้มีหน้าที่ดูแลเว็บไซต์และทำงานในฐานะนักข่าวได้ให้ข้อมูลที่เป็นเท็จต่อสาธารณชน ...” โดยข้อกล่าวหาดังกล่าวจากกองทุนยุติธรรมมีขึ้นในขณะที่ศาลยังมิได้ตัดสินว่าผู้สมัครมีความผิดจริง

นอกจากนี้ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้ทำการจัดสัมมนาและการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้และความเข้าใจในประเด็นสิทธิมนุษยชนของกลุ่มต่างๆ ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ในช่วงต้นเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560 กรมคุ้มครองสิทธิฯ ได้กล่าวว่าทางกรมได้จัดทำ “คู่มือในการปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ” เมื่อปี พ.ศ. 2559 โดยร่วมมือกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และพันธมิตรจากภาคประชาสังคม โดยคู่มือฉบับนี้กล่าวถึงมาตรการที่มีอยู่ในการปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนว่า

องค์กรภาคประชาสังคมในประเทศไทยมิได้ทราบถึงการริเริ่มดังกล่าว และคู่มือนั้นไม่มีในช่องทางออนไลน์ สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้จัดตั้งโครงการโรงเรียนนักปกป้องสิทธิมนุษยชน (Human Rights Defenders School Programme) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อขยายศักยภาพของนักปกป้องสิทธิระดับกลางในประเทศไทย โดยโครงการดังกล่าวเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 และมีนักปกป้องสิทธิ 61 ท่านได้รับการอบรมตั้งแต่เริ่มโครงการ พ.ร.บ. คຸ້ມຄອງພາຍໃນໃນຄືດາຢາ ພ.ສ. 2546 ได้จัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) และสำนักงานคุ้มครองพยาน แต่หน่วยงานเหล่านี้ยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและการขาดกระบวนการที่ชัดเจน ส่งผลให้กลไกมีความอ่อนแอและเพิ่มความเปราะบางให้กับผู้พูดต่อต้านการละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศไทย:

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศไทย มีบทบาทในการปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยมี **คุณอังคณา นีละไพจิตร** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นผู้ตรวจสอบกรณีการละเมิดต่อนักปกป้องสิทธิ อย่างไรก็ตาม องค์กรการสิทธิ นั้นสามารถทำได้เพียงแค่ให้ข้อเสนอแนะแก่รัฐบาลและไม่สามารถนำมาตราการที่พวกเขาได้เสนอจากข้อมูลที่ค้นพบมาปฏิบัติได้คุณอังคณาได้กระตุ้นให้รัฐจัดตั้งมาตรการปกป้องนักปกป้องสิทธิ และได้ติดตามตรวจสอบกรณีต่างๆ ของนักปกป้องสิทธิอย่างเอาใจจริงเอาใจจ้ ในเดือน มกราคม พ.ศ. 2561 คณะกรรมการสิทธิ ได้ประกาศเรื่องการจัดตั้งของคณะทำงานขับเคลื่อนธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้การนำของ **คุณประกายรัตน์ ตันธีรวงศ์** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อย่างไรก็ตามยังไม่เป็นที่ชัดเจนว่าคณะทำงานดังกล่าวจะรับเรื่องร้องทุกข์และตรวจสอบกรณีการละเมิดของธุรกิจหรือไม่ ณ ปัจจุบัน กลุ่มภาคประชาสังคมได้ตั้งคำถามถึงความสามารถของคุณประกายรัตน์ในการตรวจสอบกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยภาคธุรกิจที่ได้ส่งให้แก่ท่าน ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีที่บริษัทธรรมเกษตรฟ้องลูกจ้างแรงงานข้ามชาติ 14 คนนั้น การตรวจสอบของคุณประกายรัตน์ได้ส่งผลกลายเป็นการสนับสนุนต่อภาคเอกชนโดยอ้างว่าบริษัทธรรมเกษตรไม่ได้ละเมิดแรงงานทั้ง 14 คนแม้จะมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือของสภาพการทำงานที่ไม่ยุติธรรมและไม่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล

- ให้สัตยาบันต่อตราสารด้านสิทธิมนุษยชน ถอนตัวจากบางข้อกำหนดของสนธิสัญญาและทำให้กฎหมายภายในประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
- โดยเป็นไปตามข้อสังเกตเชิงสรุปขององค์การของสหประชาชาติต่อรายงานสถานการณ์สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง 2560 รัฐบาลไทยควรทบทวนมาตรการที่ลงมติยอมรับภายใต้รัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ. 2557 โดยเฉพาะในหมวดที่ 44 47 และ 48 ภายใต้การปฏิบัติตามข้อกำหนดระหว่างประเทศ และสร้างความมั่นใจว่ามาตรการที่ลงมติยอมรับภายใต้รัฐธรรมนูญปัจจุบัน อันหมายรวมถึงหมวดที่ 279 นั้นสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและเป็นไปตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ(UNGPs) ที่กำหนดให้มีการจัดการการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพต่อเหยื่อที่ถูกละเมิดทางสิทธิมนุษยชน
- ร่วมมืออย่างเต็มที่กับกลไกพิเศษของสหประชาชาติ (UN Special Procedures) ซึ่งหมายถึงผู้รายงานพิเศษ (Special Rapporteur) ด้านสถานการณ์ของนักปกป้องสิทธิฯ โดยตอบสนองการอุทธรณ์ที่เร่งด่วนและจดหมายเกี่ยวกับข้อกล่าวหาและยอมรับการร้องขอของผู้ที่ได้รับมอบหมายในการเยี่ยมเยือนประเทศ
- ลงมติรับแนวปฏิบัติของสหประชาชาติว่าด้วยการปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย
- ต่อสู้กับการละเว้นความผิดของผู้กระทำผิดในกรณีการละเมิดนักปกป้องสิทธิฯ โดยทำให้มั่นใจว่าการตรวจสอบจะเป็นไปอย่างยุติธรรมและทันถ่วงที ผู้กระทำผิดได้รับการตัดสิน เหยื่อได้รับการเยียวยาที่เหมาะสม และเจ้าหน้าที่รัฐดำเนินการตามมาตรการป้องกันที่ทำให้มั่นใจได้ว่าการละเมิดจะไม่เกิดขึ้นอีก
- ปิดการสอบสวนหรือยกเลิกข้อหาที่มีต่อนักปกป้องสิทธิฯ และข้อหาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิและเสรีภาพภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศอย่างสันติ
- มีส่วนร่วมในการสนทนาที่เปิดกว้างและโปร่งใสกับนักปกป้องสิทธิฯ องค์กรชุมชน นักกิจกรรมการเมือง และสาธารณะ อีกทั้งส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่ทุกคนสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้อย่างปลอดภัยโดยปราศจากความกลัวการตอบโต้
- รัฐบาลไทยควรใช้มาตรการที่จำเป็นในการรับประกันเสรีภาพในการแสดงออกทุกรูปแบบโดยให้เป็นไปตามมาตรา 19 แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
- ยกเลิกประกาศฉบับที่ 7/2557 ฉบับที่ 3/2558 และ พ.ร.บ. การชุมนุมสาธารณะ
- ยกเลิกโทษทางอาญาในความผิดฐานหมิ่นประมาทและหลักเลี่ยงการใช้บทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญา ซึ่งหมายถึง พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ กฎหมายการยุยงปลุกปั่น และระเบียบอื่นๆ ในฐานะเครื่องมือที่กีดขวางการแสดงออกถึงข้อคิดเห็นเชิงวิจารณ์และข้อคิดเห็นที่ขัดแย้ง
- ลงมติยอมรับกฎหมาย anti-SLAPP law เพื่อป้องกันภาคเอกชนในการปิดปากนักปกป้องสิทธิฯ
- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อค้นพบและความคืบหน้าของคณะทำงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนามาตรการในการปกป้องนักปกป้องสิทธิที่มีความเสี่ยง
- ทบทวนและพัฒนากลไกกองทุนยุติธรรมและการเข้าถึงกองทุน
- รับรองว่าแนวปฏิบัติสำหรับการให้การยอมรับ สนับสนุนและปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ ถูกบรรจุลงในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 – 2566) และให้การรับประกันการปฏิบัติโดยมีผลลัพธ์ที่คาดหวังเป็นไปตามที่วางไว้อย่างชัดเจน
- รับประกันการมีส่วนร่วมของนักปกป้องสิทธิฯ ในการปฏิบัติตามและสังเกตการณ์ข้อเสนอทางกฎหมายและกฎหมายที่มีอยู่ในการรับรองและปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ

ข้อเสนอแนะต่อภาคเอกชน

- ปฏิบัติตาม UNGP 18 และปรึกษาหารือกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และมองว่านักปกป้องสิทธิฯ เป็นบุคลากรผู้เชี่ยวชาญที่สำคัญและยอมรับนักปกป้องสิทธิฯ ว่าเป็นผู้สอดส่อง ผู้สนับสนุน และผู้อำนวยความสะดวก
- ลงมติรับนโยบายเพื่อปกป้องนักปกป้องสิทธิและป้องกันการที่บริษัทไทยและสาขาของบริษัทไทยข่มขู่และคุกคามนักปกป้องสิทธิฯ
- ให้นักลงทุนไทยลงมติยอมรับนโยบายเพื่อให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่ลงทุนในโครงการที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของนักปกป้องสิทธิฯ และปิดปากนักปกป้องสิทธิฯ ที่ต่อต้านโครงการ
- จัดหาการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพให้กับนักปกป้องสิทธิฯ

คำกล่าวปิดการประชุมในวันแรก

ศาสตราจารย์สุรียา เดวา สมาชิกคณะทำงานว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติกล่าวปิดการประชุมในวันแรกโดยระบุประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำๆ พร้อมสรุปแนวทางการแก้ไข:

- ความตระหนักรู้ของชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและหลักการ UNGPs ยังมีอยู่น้อยมาก เพราะฉะนั้นจึงเป็นการสำคัญสำหรับชุมชนที่ได้รับผลกระทบจะได้รับการเสริมสร้างศักยภาพในระยะยาว
- ยังมีช่องว่างในการนำกฎหมายมาใช้ การอธิบายที่ตรงไปตรงมาและเปิดกว้างเกี่ยวกับประเด็นนี้มาสามารถช่วยได้อย่างมาก
- การประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Impact Assessment) หรือการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) นั้นเป็นเพียงแค่สัญลักษณ์และผิวเผิน
การประเมินผลกระทบต้องเป็นสิ่งที่มีความหมายและถูกจัดทำก่อนที่โครงการจะได้รับการอนุมัติ
- มีการรับรู้ได้ถึงความขัดแย้งหรือความตึงเครียดระหว่างการลงทุนและสิทธิมนุษยชนดังนั้นจึงเป็นความรับผิดชอบรัฐที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าการพัฒนานั้น ต้องมีส่วนร่วม ยั่งยืน และยุติธรรม และทำให้ตัวอย่างเช่น ประเด็นช่องว่างทางรายได้ และความไม่เสมอภาคได้รับการตอบสนอง
- มีการสมรู้ร่วมคิดระหว่างภาคธุรกิจและเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งปัญหานี้สามารถแก้ไขได้โดยความโปร่งใสที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว สิทธิการเข้าถึงข้อมูล และการมีส่วนร่วม
- พื้นที่เชิงปฏิบัติการของภาคประชาสังคมและนักปกป้องสิทธินั้นลดลง ประเทศไทยควรพิจารณาจัดตั้งเครือข่ายคู่ขนาน ซึ่งไม่พึ่งพาภาครัฐ
- มีการขาดการเข้าถึงการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพโดยอาจเป็นประโยชน์ หากภาคประชาสังคมหาจุดกดดันประเด็นนี้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศไทย การที่ประเทศไทยใช้กลไกที่มีอยู่ทั้งหมดทั้งในประเทศและนอกประเทศนั้นก็สำคัญอีกเช่นกัน นอกจากนี้ประเทศไทยควรพัฒนาเครือข่ายที่เข้มแข็งของทนายความที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถว่าจ้างทนายได้ ซึ่งจะส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ทนายความที่ดูแลประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

ศาสตราจารย์กิตติคุณ วิฑิต มันทาภรณ์ ผู้เชี่ยวชาญกฎหมายสิทธิมนุษยชนสากล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รวบรวมประเด็นความท้าทายในการนำหลักการ UNGPs มาปรับใช้ รวมถึงคำถามว่าเราควรมองไปข้างหน้าเช่นไร ท่านกล่าวว่าสถานการณ์ปัจจุบันเชิญชวนให้พวกเรา

- เผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน กฎหมายต่างๆ และการเยียวยา ซึ่งหมายรวมถึงการเข้าถึงและการพร้อมใช้
- ควรมีการรวมตัวกันอย่างมียุทธวิธีแม้จะมีข้อจำกัดก็ตาม
- สร้างหลังคาที่ประกอบด้วยนักปกป้องสิทธิ
- กระจายความรู้ และช่วยเหลือคนท้องถิ่นในเรื่องคดีความโดยไม่มีค่าใช้จ่าย
- เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน ก่อนที่จะมีการละเมิดทางสิทธิมนุษยชนซึ่งสิ่งนี้ควรบรรจุลงไปในเสาที่ 1 ถึง

- สร้างความเข้มแข็งให้การถ่วงดุลอำนาจ เพื่อให้การรณรงค์ด้านสิทธิมนุษยชนแข็งแกร่งขึ้น ซึ่งหมายรวมถึง การเข้าถึงข้อมูล ความช่วยเหลือทางกฎหมาย และกฎหมายการป้องกันการฟ้องหมิ่นประมาทเพื่อปิดปาก เป็นต้น
- ใช้ผลการศึกษาจากรายงานการประเมินสถานการณ์ เป็นเครื่องมือเปลี่ยนแปลงเพื่อปกป้องกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ดีขึ้น

วันที่สอง

1 มีนาคม พ.ศ.2561

ช่วงที่ 5 - 8

การประชุมต่อ

ทบทวนประเด็นวันที่ 2

คำกล่าวปิด และ เส้นทางข้างหน้า

วันที่สอง: 1 มีนาคม พ.ศ. 2561

ช่วงที่ 5: การเข้าถึงกระบวนการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพในบริบทของธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

ผู้ดำเนินรายการในช่วงนี้คือ **คุณโกลต้า เบนจามิน** นักวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และผู้แทนจาก Business and Human Rights Resource Centre เพื่อพูดถึงประเด็นการเข้าถึงการเยียวยาในบริบทของธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

ภาพรวมในการเข้าถึงความยุติธรรมในประเทศไทย โดย กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ:

คุณนรีลักษณ์ แพไชยภูมิ ผู้อำนวยการกองกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ระบุถึงบทบาทและบริการการเยียวยาของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ปัจจุบันกรมคุ้มครองสิทธิฯ มีคลินิกยุติธรรมจำนวน 86 แห่งในประเทศ รวมทั้งสายโทรศัพท์ออนไลน์สำหรับกระทรวงยุติธรรมซึ่งเปิดให้ติดต่อขอคำปรึกษา เจ้าหน้าที่ยังมีการเยี่ยมเยียนในพื้นที่สำหรับความช่วยเหลือโดยตรง และการเก็บข้อมูลด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในขณะที่กองทุนยุติธรรมเรียกเก็บค่าใช้จ่าย เช่น ค่าธรรมเนียมศาล ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวสามารถเบิกจ่ายได้ภายหลัง อีกทั้งยังมี พ.ร.บ. เงินทดแทนฯ ที่สามารถจัดการการเยียวยาผู้เสียหาย เช่นกรณี การเยียวยาแทนรัฐบาล ยิ่งไปกว่านั้น โครงการคุ้มครองพยาน ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ

ปกป้องคุ้มครองพยานในกรณีที่มีความซับซ้อนหรือประเด็นอ่อนไหว กระทรวงยุติธรรมยังได้จัดตั้ง **คณะทำงานเพื่อปกป้องนักสิทธิมนุษยชน** ซึ่งอาจช่วยในการเชื่อมโยงรัฐบาล ภาคประชาสังคม และหน่วยงานองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และยังมีร่างข้อเสนอในการป้องกันการทารุณกรรมและบังคับให้สาบสูญซึ่งอยู่ในมือกระทรวงยุติธรรม ณ ขณะนี้อีกด้วย โดยหลังจากแก้ไขจะถูกตีพิมพ์ออกสู่สาธารณชน

การขาดแคลนการเยียวยาสำหรับผลกระทบนอกอาณาเขตที่เกิดจากบริษัทและนักลงทุนสัญชาติไทย – ศูนย์ข้อมูลชุมชน: คุณกานต์ ตามี นายความด้านสิทธิมนุษยชน ศูนย์ข้อมูลชุมชน และ คุณส.รัตนมณี พลกล้า ผู้ร่วมก่อตั้ง ผู้ประสานงาน และนายความด้านสิทธิมนุษยชน ศูนย์ข้อมูลชุมชนอภิปรายเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเยียวยาและการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการพัฒนาต่างๆ ทั้งสองท่านพูดถึง กรณีศึกษา 2 กรณีที่เห็นถึงความเป็นไปได้และข้อจำกัดในศาลไทย หนึ่งในนั้นคือกรณีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบข้ามพรมแดนและผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้นโดยบริษัทไทยหรือนักลงทุนไทยในต่างประเทศ

กรณีศึกษา: ‘เขื่อนไชยะบุรี, แม่น้ำโขง – 80 กม. จากหลวงพระบาง ประเทศ สปป. ลาว’

ประเด็นปัญหา: การดำเนินการของบริษัทส่งผลกระทบเชิงลบต่อชุมชนท้องถิ่น

สิ่งที่เกิดขึ้น: บริษัทไฟฟ้าพลังน้ำซึ่งดำเนินการโดย กฟผ. อันเป็นรัฐวิสาหกิจไทย และ บริษัท ช.การช่าง จำกัด ไม่มีการแสวงหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในขั้นตอนการก่อตั้งโครงการ อีกทั้งไม่ได้ทำการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน (HRIAs) และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIAs) แต่อย่างใด การดำเนินโครงการดังกล่าวสร้างผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อที่ดินเกษตรกรรม รวมถึงชายฝั่งที่ก่อให้เกิดย้อนกระแสของแม่น้ำ ผลกระทบรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านเกษตรกรรมและการเสื่อมเสียของสิ่งแวดล้อมซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความเป็นอยู่ของชุมชน

ผู้ที่ได้รับผลกระทบ: ชุมชนที่อยู่ตามแนวแม่น้ำโขง (ยกตัวอย่างเช่น ประชากรจากหลายประเทศ)

การเยียวยา: ชุมชนได้ทำการฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลชั้นต้นได้ยกฟ้องคดีโดยให้เหตุผลว่าสมาชิกชุมชนมิใช่เหยื่อที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากโครงการและประเด็นดังกล่าวมิใช่หน้าที่ของศาลปกครองในการตัดสิน สมาชิกจากชุมชนจึงยื่นอุทธรณ์ต่อศาล โดยอ้างว่าพวกเขาเป็นเหยื่อที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการดำเนินการของบริษัทเนื่องจากบริษัทคือรัฐวิสาหกิจ โดยท้ายที่สุดการดำเนินคดีได้รับการพิจารณาที่ศาลอุทธรณ์

ในกรณีเขื่อนไชยะบุรี ประเด็นข้ามพรมแดนนั้นควรได้รับการพิจารณาเนื่องจากผลกระทบเกิดขึ้นใน สปป. ลาวซึ่งอยู่นอกอาณาเขตประเทศไทย ความท้าทายนี้ตกอยู่กับความจริงที่ว่า ไม่มีกรอบข้อกฎหมายในประเทศไทยที่ควบคุมการกระทำข้ามพรมแดนและผลกระทบอันเกิดการบริษัทและนักลงทุนไทยในต่างประเทศโดยมีกลไกมีเพียงน้อยนิดที่ปกป้องเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยบริษัทข้ามชาติ

ท้ายที่สุด ศูนย์ข้อมูลชุมชน เน้นย้ำความสำคัญในการป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิ ยังมีช่องว่างอยู่มากในกฎหมายไทยทำให้การละเมิดสิทธิโดยธุรกิจไม่ถือว่าเป็นความผิดทางอาญาซึ่งทำให้ไม่สามารถนำบริษัทหรือนักลงทุนมารับผิดตามกฎหมายหรือนำตัวไปศาลได้ อย่างไรก็ตาม ศาลปกครองระบุว่าในกรณีที่รัฐถูกพิจารณาว่าเป็นผู้กระทำผิด ศาลจะรับฟ้องและดำเนินการตามกระบวนการตุลาการ ซึ่งในการนี้ควรมีการพูดคุยกับมากขึ้นเกี่ยวกับการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์การละเมิดดังกล่าว

มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ :

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการเข้าถึงการเยียวยา

- แก้ไขประมวลกฎหมายโดยควรให้เงินชดเชยในแต่ละกรณีที่เหมาะสมมากขึ้น
- มีกลไกการร้องทุกข์ที่เหมาะสม
- จัดตั้งกฎหมายที่ส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลในอัตลักษณ์ของภาคเอกชน

ข้อเสนอแนะต่อภาคธุรกิจในการเข้าถึงการเยียวยา

- สร้างความตระหนักรู้ในประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรและประเด็นด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
- ใช้วิธีการการมีส่วนร่วมในการติดต่อกับสมาชิกชุมชน
- มีการจัดกลไกสำหรับการร้องทุกข์และการเจรจา
- ‘พูดแล้วทำ’ ทั้งในเชิงนโยบายและปฏิบัติ

ทำงานร่วมกับผู้บังคับใช้กฎหมายในระดับท้องถิ่นเพื่อปกป้องแรงงานข้ามชาติ - มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน: อันดับสุดท้าย คุณสมพงศ์ สระแก้ว ผู้อำนวยการ มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริม คุณภาพชีวิตแรงงานกล่าวถึงความเปราะบางของสถานการณ์เกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยและการช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติในการเข้าถึงกลไกการเยียวยา คุณสมพงศ์ยังได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในประเด็นการเข้าถึงการเยียวยา ของแรงงานต่างชาติ

- การบังคับใช้กฎหมายที่ดี
- ยุทธศาสตร์แบบหลากหลายรูปแบบ
- สื่อสารกับหน่วยพิทักษ์สันติราษฎร์ท้องถิ่น

ช่วงที่ 6: แนวปฏิบัติที่ดีของธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและความร่วมมือแบบหลายภาคส่วน

ช่วงที่ 6 ดำเนินการประชุมโดยศาสตราจารย์ อมรา พงศาพิชญ์ ศาสตราจารย์กิตติคุณประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอดีตประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในหัวข้อแนวปฏิบัติที่ดีของธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและความร่วมมือจากหลายภาคส่วน

เครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กในประเทศไทย:

ดร. เนติธร ประดิษฐ์สาร รองประธานกรรมการ เครือเจริญโภคภัณฑ์ และรองเลขาธิการเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กประเทศไทย สมาคม CSR แห่งประเทศไทย ได้อธิบายถึงบทบาทและกิจกรรมของข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติในประเทศไทยและวิธีการนำวาระด้านสิทธิมนุษยชนมาปฏิบัติตาม แม้ว่าข้อตกลงโลกฯ จะถูกขับเคลื่อนด้วยภาคเอกชน แต่ก็มีการทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกภาคส่วน องค์กรทุกองค์กรต้องเคารพในหลักการ 10 ข้อของพวกเรา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ ได้แก่ สิทธิมนุษยชน แรงงาน สิ่งแวดล้อม และการต่อต้านคอร์รัปชัน หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) ได้ถูกฝังลึกอยู่ในหลักการของข้อตกลงโลกฯ และองค์กรได้ฝังการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านลงไปในทุกธุรกิจของสมาชิกโดยมุ่งที่จะฝังอยู่ในทุกธุรกิจภายในอีก 4-5 ปีข้างหน้า)

แนวปฏิบัติที่ดี: ผลงานและตัวชี้วัดในการรายงานด้านสิทธิมนุษยชน:

นอกจากนี้ คุณพัชรบูลย์ สกุลพิทักษ์ผล ที่ปรึกษาด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนได้พูดถึงตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติที่ดีในการนำหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) มาใช้

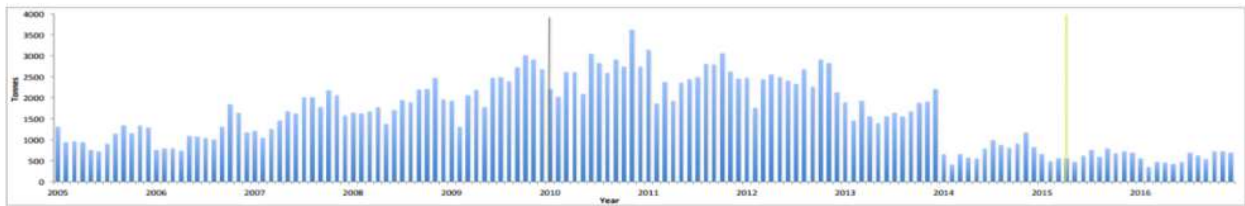
- ในแง่ของผลงานนั้นหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) มีกรอบการรายงานที่บริษัทสามารถนำมาใช้ได้อย่างง่ายดาย อย่างไรก็ตามรายงานเหล่านั้นต้องถึงได้โดยสาธารณะ ยังมีความจำเป็นสำหรับการร่วมมือในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและการผลิตการประเมินผลกระทบที่มุ่งเน้นไปที่ผู้ทรงสิทธิ
- ในแง่ของการสร้างความสัมพันธ์นั้นช่องว่างยังมีปรากฏอย่างเห็นได้ชัด ยังมีความจำเป็นในการที่ต้องเปิดกว้างในด้านของการพูดคุยเพื่อให้มีการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ดีขึ้น
- นอกจากนี้ในแง่ของการระงับข้อพิพาท ยังมีตัวอย่างที่ดีในระดับขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศซึ่งหมายรวมถึงการบรรเทาที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาก็ได้
- ในแง่ของการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการละเมิดด้านสิทธิมนุษยชน: ในมุมมองของบริษัท เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าคณะผู้บริหารอาวุโสเข้าใจความสำคัญของการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ในขณะนี้ บริษัทส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจโดยปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) ดังนั้น มีความจำเป็นที่ต้องปิดช่องว่างและสร้างการตระหนักรู้ให้กับบริษัทเพื่อที่พวกเขาจะเข้าใจว่าพวกเขาสามารถมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในเรื่องของการละเมิดทางสิทธิมนุษยชนทั้งทางตรงและทางอ้อม
- เกณฑ์มาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนของบริษัทยังเป็นเครื่องมือในการประเมินว่าองค์กรปฏิบัติตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) ในระดับใด

รายงานเชิงหลักฐานจากข้อกรณีพิพาทของศาล – องค์กรพัฒนาเอกชน Environmental Justice Foundation, EJF: นายณัฐวุฒิ เกษม ผู้ช่วยนักบรรณคดี องค์กรพัฒนาเอกชน Environmental Justice Foundation ได้อธิบายถึงการทำงานของ Environmental Justice Foundation ในประเทศไทยเรื่องผลิตรายงานเชิงหลักฐานในประเด็นสิทธิมนุษยชนในภาคธุรกิจของหลายอุตสาหกรรม Environmental Justice Foundation เป็นองค์กรเอกชน (NGO) ที่รณรงค์เกี่ยวกับความยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมโดยมีเป้าหมายที่จะเป็นกระบอกเสียงให้กับผู้ที่ไม่มีเสียงและทำงานใกล้ชิดกับทั้งรัฐและประชาชน

ราวแปดแสนคนทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมประมงหรืออาหารทะเล มีหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นว่ากฎระเบียบของสหภาพยุโรปว่าด้วยการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุมส่งผลกระทบโดยตรงกับการค้าอาหารทะเลตั้งแต่มีการประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2553 การนำเข้าจากประเทศไทยไปที่สหภาพยุโรปลดลง 21 เปอร์เซ็นต์ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2559 ฉะนั้นการบังคับใช้กฎระเบียบดังกล่าวจึงส่งผลเสียต่อประเทศไทยโดยเปลี่ยนภูมิทัศน์ในอีกมุมหนึ่งของโลก

Figure 18k: Monthly imports of prepared and preserved crustaceans, molluscs and other aquatic invertebrates (1605) from Thailand reported by the EU-28

ภาพ: EJJF

Environmental Justice Foundation ได้พัฒนารายงานเกี่ยวกับผลกระทบดังกล่าวร่วมกับบริษัท สำหรับรายงานฉบับนี้ Environmental Justice Foundation อยากเน้นย้ำว่าพวกเขาได้ใช้วิธีวิจัยเชิงหลักฐาน อันหมายความว่ารายงานฉบับดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานในศาลได้ คุณณัฐธียังย้ำถึงความสำคัญในการที่จะไม่ลืมนำถึงลูกค้านั้นในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งควรมองลูกค้าเป็นหนึ่งในตัวละครที่มีบทบาทสำคัญ ในท้ายที่สุด คุณณัฐธียังได้อธิบายถึงการทำงานร่วมกับรัฐบาลในการจัดทำรายงานและทำการตรวจสอบบัญชี

สร้างสะพานเชื่อม – ให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของทางแก้ปัญหา:

ดร.สมนึก จงมีวณิช อาจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร กล่าวถึงความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ในการบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากโครงการพัฒนา ดร.สมนึกเน้นย้ำถึงความเป็นไปได้ในการเข้าถึงการเยียวยาโดยที่ไม่ต้องผ่านกลไกรัฐ แต่ผ่านทางทางเจรจา กับภาคธุรกิจ และคงไว้ซึ่งสันติและความอดทนโดยปราศจากการขึ้นโรงขึ้นศาลหรือการใช้ถ้อยคำแห่งความเกลียดชัง อย่างไรก็ตามวิธีนี้สามารถใช้ได้กับทุกกรณี

กรณีศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วนที่ประสบความสำเร็จ ท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง

ในปี พ.ศ. 2554 ดร.สมนึก จงมีวณิช นักวิจัยชุมชนและอาจารย์ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ประจำวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้มีส่วนช่วยในการเจรจาระหว่างชาวประมงท้องถิ่นและการท่าเรือแห่งประเทศไทย ในการให้ยุติการก่อสร้างท่าเรือแหลมฉบังระยะ 3 โดยโครงการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชาวประมง ยิ่งไปกว่านั้น ชุมชนท้องถิ่นได้ประสบกับปัญหาด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่มาจากท่าเรือน้ำลึก ซึ่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทย โดยมีรายงานเกี่ยวกับอุบัติเหตุการรั่วไหลทางเคมีหลายกรณี ดร.สมนึกและชุมชนที่ได้รับผลกระทบได้ตอบโต้โดยการสร้างเครือข่ายคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีความหลากหลายด้าน และกลุ่มต่างๆ เช่น นักนิเวศวิทยา วิศวกร ผู้เชี่ยวชาญทางสังคม องค์กรนักวิชาการ เพื่อจัดทำประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment)ไว้สำหรับการเจรจาต่อคณะผู้บริหารอาวุโสของโครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึก การศึกษานั้นได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีและนำมาซึ่งข้อมูลที่มีคุณค่าในเพื่อลดผลกระทบเชิงลบต่อชุมชนท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม ดร.สมนึกยังกล่าวถึงความสำเร็จในกระบวนการดังกล่าวว่า การเปิดใจและให้อภัยมีความสำคัญในการนำกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความแตกต่างมารวมตัวกัน ในกรณีนี้ ชุมชนได้นำวิธีการใหม่มาใช้คือการเปลี่ยนศัตรูเป็นเพื่อน โดยเปลี่ยนคำว่า 'ฉัน' เป็นคำว่า 'เรา' ซึ่งวิธีนี้ช่วยให้ภาคเอกชนเข้าใจถึงความกังวลของชุมชน ถือว่าเป็นความเข้าใจร่วมโดยที่ทั้งสองฝ่ายต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน

ดร.สมนึกยังได้นำเสนอ “5 ขั้นตอนในการเปลี่ยนแปลงของเรา” เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา “5 ขั้นตอนในการเปลี่ยนแปลงของเรา” เป็นแนวคิดที่ เน้นการวางปัญหาเป็นศูนย์กลางซึ่งนำไปสู่ความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วน แนวคิดดังกล่าวกระตุ้นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมารวมกันเพื่ออภิปรายในประเด็น ระบุปัญหาและร่วมกันหาทางแก้ไข

5 ขั้นตอนของ ‘การเปลี่ยนแปลงของเรา’:

- **ริเริ่มร่วมกัน:** หาเจตนาที่มีร่วมกันและขยายเครือข่าย
- **มีความรู้สึกร่วมกัน:** กำหนดให้ชุมชนช่วยกันสังเกตการณ์
- **มีการปรากฏอยู่:** เชื่อมโยงเข้าสู่ต้นตอของแรงบันดาลใจและความตั้งใจ และชัดเจนในการกระทำ
- **ร่วมกันสร้าง:** สร้างแนวทางเพื่อแก้ปัญหาโดยสร้างต้นแบบและทางเลือกใหม่
- **วิวัฒนาการร่วมกัน:** ช่วยเหลือกันและกันในการผลักดันการเปลี่ยนแปลง

ดร.สมนึก กล่าวส่งท้ายด้วยประเด็นที่สามารถนำไปพิจารณาต่อเมื่อทำงานเพื่อแก้ไขปัญหา ประเด็นที่มีการอภิปรายได้แก่

- ชุมชนทุกที่แตกต่างกัน เวลาพยายามแก้ไขปัญหา เราควรสร้างแนวทางแก้ไขปัญหาโดยอิงจากความรู้ของชุมชนมากกว่าความรู้ทางเทคนิคเนื่องจากแต่ละชุมชนมีความเฉพาะของตน และความรู้ทางเทคนิคไม่สามารถปรับใช้ได้กับทุกชุมชน
- ทุกข้อปัญหามีทางแก้มากกว่าทางเดียว
- ชุมชนไม่ต้องการคณะกรรมการ แต่ต้องการพื้นที่ในการส่งเสียงของตน

ดร.สมนึก กระบุถึงอุปสรรค ณ ปัจจุบันในบริบทของไทยต่อความร่วมมือใดๆ ที่เป็นผลสำเร็จ:

- ความคลุมเครือของข้อมูลที่จำเป็นที่เผยแพร่โดยอุตสาหกรรมและรัฐบาลในพื้นที่โครงการระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก
- การแก้ไขปัญหาที่ล่าช้าโดยอุตสาหกรรมและรัฐบาลในพื้นที่
- ปังเจกนิยมนักคิดร่วมหมู่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ความยั่งยืนของอำนาจการต่อรองของกฎบัตรต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มปัจจุบันและใหม่สำหรับการพัฒนาระยะยาวและความต่อเนื่องของพันธสัญญาระหว่างผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียรุ่นต่อไป
- นโยบายพัฒนาแบบบนลงล่างจากรัฐบาลกลาง / การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังเกิดขึ้นอยู่
- มาตรา 44 ของกฎอัยการศึก (กฎหมายของรัฐบาลทหารภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับก่อนหน้าและฉบับปัจจุบัน)
- กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (พ.ร.บ.เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561)
- 20 ปี – กฎหมายการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ร.บ.ต่างๆ ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน)

ช่วงที่ 7 และ 8: คณะทำงานในประเด็นต่างๆ และข้อเสนอแนะ

ในช่วงนี้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ถูกแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 6 กลุ่มเพื่ออภิปรายข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของรายงานการประเมินสถานการณ์ของภาคประชาสังคม ทบทวน และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแก่รายงานการประเมินสถานการณ์ดังกล่าวมูลนิธิมานุษยะได้เตรียมสรุปประเด็นปัญหาในประเด็นต่างๆ ที่ระบุข้อค้นพบและข้อเสนอแนะหลังจากรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคมเพื่อสนับสนุนการอภิปรายโดยทั้ง 6 กลุ่มได้ถูกแบ่งตามประเด็นต่างๆ ดังนี้ (1) นโยบาย – การเลือกปฏิบัติต่อพนักงานบริการ (2) แรงงานข้ามชาติ (3) สิทธิชุมชนและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (4) สิทธิในที่ดินและสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง (5) ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และ (6) การปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชน แต่ละกลุ่มได้นำเสนอข้อเสนอแนะและข้อพิจารณาในที่ประชุมใหญ่ในช่วงที่ 8

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้เป็นผลจากการรวบรวมข้อเสนอแนะที่ได้จากสรุปประเด็นปัญหาของมูลนิธิมานุษยะจากรายงานการประเมินสถานการณ์ของภาคประชาสังคมและข้อเสนอแนะที่สร้างขึ้นโดยคณะทำงานในประเด็นต่างๆ

คณะทำงาน กลุ่มที่ 1: การเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ พนักงานบริการและผู้ที่อยู่ร่วมกับเอชไอวี

กลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับกรอบข้อกฎหมายและนโยบาย

- รัฐควรสร้างความมั่นใจว่านโยบายการไม่เลือกปฏิบัติจะถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในกรณีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ
- ทำให้มั่นใจได้ว่าการนำนโยบายการไม่เลือกปฏิบัติมาปฏิบัติจะถูกกระจายตัวและนำไปปฏิบัติในระดับจังหวัด

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการเข้าถึงการเยียวยา

- จัดตั้งกลไกการร้องทุกข์ที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศซึ่งเป็นเหยื่อของการเลือกปฏิบัติ

พนักงานบริการ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับกรอบข้อกฎหมายและนโยบาย

- รัฐควรยกเลิกโทษทางอาญาการค้าประเวณีโดยทันทีโดยยกเลิก พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีและเสริมสร้างพลังให้แก่พนักงานบริการผ่านการคุ้มครองทางกฎหมาย
- รัฐควรทำให้มั่นใจได้ว่านโยบายและกฎหมายการไม่เลือกปฏิบัติจะถูกนำมาปฏิบัติกับกลุ่มชายขอบทุกกลุ่ม อันหมายถึงรวมถึงกลุ่มพนักงานบริการ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในประเด็นการขายบริการและการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในเชิงพาณิชย์

- ทำงานร่วมกับกลุ่มพนักงานบริการและเหยื่อของการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในเชิงพาณิชย์เพื่อให้มั่นใจได้ว่าคำจำกัดความของการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศนั้นถูกต้องและสะท้อนสถานการณ์จริงของชุมชนที่ได้รับผลกระทบ
- ทำให้มั่นใจได้ว่ากฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์จะได้รับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้มั่นใจได้ว่ากฎหมายดังกล่าวจะสามารถปกป้องเหยื่อของการค้ามนุษย์และการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในเชิงพาณิชย์โดยไม่กระทบสิทธิของพนักงานบริการ
- พัฒนากลไกที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อกำหนดว่าผู้ใดคือพนักงานบริการและผู้ใดคือเหยื่อของการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในเชิงพาณิชย์

ข้อเสนอแนะต่อภาคเอกชน

- ทำให้มั่นใจได้ว่าพนักงานบริการสามารถเข้าถึงสภาพการทำงานที่ดี ยุติธรรม และปลอดภัย

ผู้ที่อยู่ร่วมกับเอชไอวี

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล

- ทำให้มั่นใจได้ว่าผู้ที่อยู่ร่วมกับเอชไอวี จะไม่ถูกเลือกปฏิบัติโดยผู้ให้บริการ และสามารถเข้าถึงการบริการที่จำเป็นต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของพวกเขา

คณะทำงานกลุ่มที่ 2: สิทธิแรงงาน แรงงานข้ามชาติ และการย้ายถิ่นฐานของผู้ถูกบังคับใช้แรงงาน

สิทธิแรงงาน

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับกรอบข้อกฎหมายและนโยบาย

- รัฐควรลงมติยอมรับอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ 87 ฉบับที่ 98 และฉบับที่ 183 โดยทันที
- รัฐควรออกกฎหมายเพื่อปกป้องสิทธิแรงงานโดยเป็นไปตามมาตรฐานระหว่างประเทศ กฎหมายเหล่านี้ควรควบคุมรัฐและภาคเอกชนในการปกป้องสิทธิแรงงาน
- ทำให้มั่นใจได้ว่า พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการลงมติบังคับใช้นั้นเป็นไปตามมาตรฐานระหว่างประเทศ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในประเด็นการเจรจาต่อรองร่วม

- รัฐควรสนับสนุนองค์การร่วมของเกษตรกรในการช่วยให้เกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในประเด็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิแรงงาน

- การตรวจแรงงานควรโปร่งใสมากขึ้น โดยรายงานควรถูกเผยแพร่ออกสู่สาธารณะ
- ลดค่าใช้จ่ายและปรับปรุงขั้นตอนการว่าจ้างสำหรับแรงงานให้มีประสิทธิภาพขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อรัฐในการเข้าถึงการเยียวยา

- รัฐควรทำงานร่วมกับทนายความอาสามากขึ้นเพื่อช่วยเหลือแรงงานในกรณีพิพาทแรงงาน
- รัฐควรวางกรอบเวลาในคดีความที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน โดยจำกัดเวลาสูงสุดไว้ที่ 90 วันสำหรับการดำเนินคดี โดย 90 วันถือเป็นเวลาสูงสุดที่บุคคลสามารถอยู่ได้โดยไม่มีรายได้

ข้อเสนอแนะต่อภาคธุรกิจในการเข้าถึงการเยียวยา

- ภาคธุรกิจต้องสมทบทุนกองทุนช่วยเหลือเยียวยาที่สามารถเข้าถึงได้จากสถานที่ทำงานทุกแห่งสำหรับกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนภาคเอกชนต้องจัดตั้งกลไกการร้องทุกข์พร้อมกับบุคลากรที่มีอำนาจในการจัดการการเยียวยาจากการถูกข่มเหง ผู้ที่รับผิดชอบต้องมีอำนาจตัดสินใจและแก้ปัญหาได้กรอบเวลาที่ชัดเจน พร้อมกับการมีส่วนร่วมของแรงงาน

แรงงานข้ามชาติ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการเข้าถึงการบริการและสวัสดิการ

- แรงงานข้ามชาติต้องได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม โดยเป็นไปตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำของไทย
- แรงงานข้ามชาติควรมีล่ามแปลภาษาซึ่งควรเข้าถึงได้ในทุกระดับของรัฐบาลและการบริการของรัฐ
- รัฐต้องทำให้มั่นใจได้ว่าแรงงานข้ามชาติและลูกของพวกเขาวouldจะสามารถเข้าถึงการศึกษาได้เทียบเท่ากับเด็กที่มีสัญชาติไทย
- รัฐควรทำให้มั่นใจได้ว่า ธุรกิจจะมีประกันสุขภาพให้กับแรงงานข้ามชาติและช่วยเหลือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน

- การศึกษาด้านสิทธิมนุษยชนควรเป็นข้อบังคับในโรงเรียนและรวมเข้าในหลักสูตรระดับชาติเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางด้านสิทธิมนุษยชนและการละเมิดภายในชุมชน

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในประเด็นการเจรจาต่อรองร่วม

- รัฐควรทำให้การจัดตั้งสหภาพแรงงานข้ามชาติถูกกฎหมายเพื่อช่วยให้แรงงานข้ามชาติมีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการเข้าถึงการเยียวยา

- รัฐต้องจัดตั้งกลไกการร้องทุกข์สำหรับแรงงานข้ามชาติในกรณีมีข้อร้องเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับกลไก (ติดต่ออย่างไร และสามารถเรียกร้องได้เช่นไร) ควรได้รับการพัฒนา
- รับรองการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพสำหรับการละเมิดสิทธิมนุษยชนของแรงงานข้ามชาติ
- บังคับใช้ยุทธศาสตร์แบบพหุวิธีเพื่อป้องกันแรงงานข้ามชาติจากการเผชิญการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- สื่อสารกับหน่วยงานตำรวจท้องถิ่นเพื่อป้องกันการละเมิดต่อแรงงานข้ามชาติ

แรงงานบังคับ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับกรอบข้อกำหนดและนโยบาย

- รัฐควรพัฒนาคำนิยามของแรงงานบังคับให้ชัดเจนโดยอ้างอิงจากอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 29 ว่าด้วยแรงงานบังคับ ซึ่งป้องกันสภาพการทำงานที่มีการแสวงหาประโยชน์จากแรงงานและและอนุญาตให้เหยื่อเรียกร้องสิทธิของตนได้

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในประเด็นการตระหนักรู้เรื่องแรงงานบังคับ

ผู้บังคับใช้กฎหมายและธุรกิจควรได้รับการศึกษาเกี่ยวกับแรงงานบังคับ

ข้อเสนอแนะต่อภาคธุรกิจ

- ในกรณีของแรงงานบังคับ แรงงานทุกคน โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติควรได้รับค่าจ้างผ่านทางการโอนเงิน และ/หรือใบสลิปค่าจ้างสิ่งควรนี้ควรสามารถทำการตรวจสอบและยืนยันได้โดยลูกค้า

คณะทำงานกลุ่มที่ 3: สิทธิชุมชนและการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับกรอบข้อกำหนดและนโยบาย

- รับรองกฎหมายที่กำหนดให้มีการบังคับการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence - HRDD) โดยบริษัทและองค์กรรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการในประเทศไทย และบริษัทสัญชาติไทยในต่างประเทศ หรือสาขาของบริษัทไทย อันหมายรวมถึงการลงทุนไทยในต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในประเด็นการมีส่วนร่วมของสาธารณะ

- ในการรับรองความโปร่งใสและความเคารพในสิทธิชุมชนต่อการเข้าถึงข้อมูลสาธารณะ ต้องจัดตั้งกลไกที่ให้ข้อมูลกับชุมชนเกี่ยวกับโครงการที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและที่ซึ่งให้ชุมชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไม่มีข้อจำกัด กลไกที่โปร่งใสนี้ควรเป็นความรับผิดชอบรวมของภาคธุรกิจและรัฐบาลในการให้ข้อมูลชุมชนก่อนการดำเนินโครงการ
- จัดตั้งคณะกรรมการอิสระโดยให้มีตัวแทนจากชุมชน ธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชนรัฐบาล และนักวิชาการอิสระ เพื่อรับรองว่าผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียหลักทั้งหมดจะมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพเลือกใช้แนวทางและมิติทางด้านสิทธิมนุษยชน (Human-rights Based Approach) ในโครงการพัฒนารวมทั้งจัดตั้งกลไกการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความมั่นใจว่าจะไม่เกิดการตัดสินใจที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงทรัพยากรที่ปราศจากการปรึกษาหารือกับบุคคลหรือชุมชนที่เกี่ยวข้องโดยมีมุมมองในการแสวงหาการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้า และเป็นอิสระ (FPIC) และให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับข้อสังเกตเชิงสรุปปีพ.ศ. 2558 ของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่อประเทศไทยรับรองชุมชนท้องถิ่น รวมถึงชนเผ่าพื้นเมือง และกลุ่มชาติพันธุ์ ให้มีบทบาทสำคัญในการบริหารทางสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ดิน เพราะความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความจำเป็นในกระบวนการการตัดสินใจ
- ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการใดๆที่สามารถส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของชุมชนและสิ่งแวดล้อมควรชัดเจนและถูกเผยแพร่ต่อสาธารณชน
- ส่วนที่รับผิดชอบด้านกลไกการร้องทุกข์ควรรับผิดชอบในการให้ข้อมูลที่เพียงพอต่อชุมชนที่ได้รับผลกระทบ
- สนับสนุนกระบวนการที่มีส่วนร่วมและการเคารพต่อการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้า และเป็นอิสระ หลักการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) ของชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่น
- บังคับให้บริษัทจัดทำประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Impact Assessments - HRIAs) และจัดทำประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment - SEAs) โดยให้ทุกชุมชนที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการเข้ามามีส่วนร่วมอันหมายถึงเสียงวิจารณ์

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับกลไกการร้องทุกข์

- ควรจัดตั้งหลากหลายช่องทางเพื่อให้ชุมชนยื่นเรื่องร้องทุกข์ได้
- จำเป็นต้องมีกลไกที่ให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่กำลังจะเกิดขึ้น ซึ่งควรเป็นความรับผิดชอบของทั้งภาคธุรกิจและรัฐบาลในการแจ้งต่อชุมชนก่อนการดำเนินโครงการ
- รายงาน EIA และ EHIA ควรมีความโปร่งใสมากกว่านี้ ควรมีรายงาน EIA 2 ฉบับ และชุมชนที่ได้รับผลกระทบควรมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าว
- ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อทบทวนการลงทุนที่อาจเกิดขึ้น โดยคณะกรรมการควรประกอบไปด้วยผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก โดยเฉพาะชุมชนที่อาจได้รับผลกระทบ
- ใช้การเยียวยาที่ช่วยป้องกันการละเมิดสิทธิ
- สร้างความชัดเจนในบทบาทของนักกฎหมายในเสาที่ 3 (การเข้าถึงการเยียวยา) ของหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) เพื่อรับรองว่าพวกเขาจะดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านเมื่อช่วยเหลือชุมชน
- ทำให้มั่นใจได้ว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถตรวจสอบกรณีการละเมิดสิทธิโดยภาคธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนการนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมาปฏิบัติ
- รับรองว่าบริษัทและนักลงทุนจะต้องรับผิดชอบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนในศาล

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการเข้าถึงการเยียวยา

ให้ความรู้กับตุลาการด้านสิทธิชุมชน

ข้อเสนอแนะต่อภาคธุรกิจ

- ยุติโครงการพัฒนาใดๆ ก็ตามที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมโดยทันที
- จัดทำการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านทั้งห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจ และรายงานเกี่ยวกับพันธสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระยะๆ เพื่อป้องกันการละเมิดทางด้านสิทธิมนุษยชน
- จัดหาการเยียวยาและการชดเชยที่เป็นธรรมสำหรับการละเมิดสิทธิ

คณะทำงาน กลุ่มที่ 4: สิทธิชนเผ่าพื้นเมืองและการแย่งยึดที่ดิน

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับการรอบข้อกฎหมายและนโยบาย

- ยอมรับสิทธิของชนเผ่าพื้นเมืองในรัฐธรรมนูญไทย โดยให้สิทธิทางสัญชาติ สิทธิในการบริหารที่ดิน และสิทธิในการอาศัยอยู่ในป่าอย่างสงบสุข
- จัดทำร่าง พ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกปฏิบัติ (เช่น การไม่เลือกปฏิบัติ) ที่ระบุถึงชนเผ่าพื้นเมืองโดยเฉพาะ

- ร่วมมือกับองค์กรชนเผ่าพื้นเมืองในการปฏิบัติตามมาตรา 70 ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 และมติ ครม. วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2553 และให้องค์กรเหล่านี้เป็นหลักสำคัญใน พ.ร.บ. เกี่ยวกับ ป่าไม้และสิ่งแวดล้อม
- บังคับให้รัฐวิสาหกิจและบริษัทรวมชนเผ่าพื้นเมืองเข้าไปในกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ชนเผ่าพื้นเมืองมีโอกาสที่จะเข้าร่วมในการตัดสินใจที่ส่งผลกระทบต่อดินบรรพบุรุษ ความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อม โดยเคารพการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) และฟังถึงความต้องการและแนวทางแก้ปัญหาจากชุมชน
- ยกเลิกคำสั่ง คสช. ฉบับที่ 64/2557 ที่รัฐบาลบังคับใช้เพื่อขับไล่ชุมชนชนเผ่าพื้นเมืองจากที่ดินบรรพบุรุษเพื่อนำที่ดินของป่าไปให้ต่อภาครัฐกิจเพื่อจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- ยกเลิกกฎหมายที่จำกัดการเข้าถึงป่าของชนเผ่าพื้นเมือง
- แก้ไขกฎหมายเพื่อรับรองว่านักการเมืองท้องถิ่นและบริษัทไม่สามารถสมรู้ร่วมคิดกันได้ในช่วงการดำเนินการโครงการพัฒนาขนาดใหญ่

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) และการมีส่วนร่วม

- เลือกใช้แนวทางและมิติทางด้านสิทธิมนุษยชน (Human-rights Based Approach) ในโครงการพัฒนา รวมทั้งจัดตั้งกลไกการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความมั่นใจว่าจะไม่มีการตัดสินใจที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรโดยปราศจากการปรึกษาหารือกับบุคคลหรือชุมชนที่เกี่ยวข้องโดยมีมุมมองในการแสวงหาการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) และ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับข้อสังเกตโดยสรุปปี พ.ศ. 2558 ของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่อประเทศไทย
- ทำให้มั่นใจว่าชุมชนท้องถิ่น อันหมายถึงชนเผ่าพื้นเมืองและกลุ่มชาติพันธุ์มีบทบาทสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ดินของพวกเขาเนื่องจาก ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของพวกเขาสำคัญและต้องเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการตัดสินใจ
- ร่วมมือกับภาคประชาสังคมโดยปฏิบัติตามวิธีการจากล่างขึ้นบนอย่างมีส่วนร่วม เคารพการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) ของชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่นเพื่อรับรองการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีความหมาย
- บังคับให้รัฐวิสาหกิจและบริษัทรวมชนเผ่าพื้นเมืองเข้าไปในกระบวนการมีส่วนร่วมกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็น

ระบบ เพื่อรับรองว่าชนเผ่าพื้นเมืองมีโอกาที่จะเข้าร่วมในการตัดสินใจที่ส่งผลต่อที่ดินบรรพบุรุษ ความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อม โดยเคารพการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) และฟังถึงความต้องการและแนวทางแก้ปัญหาจากพวกเขา

- ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมต่างๆ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับประเด็นของชนเผ่าพื้นเมืองในเรื่องที่ดินบรรพบุรุษ

- จัดอย่างมีประสิทธิภาพและจัดทำแผนที่ชุมชนเพื่อคงไว้ซึ่งที่ดินชุมชนและที่ดินบรรพบุรุษของชนเผ่าพื้นเมือง และชุมชนท้องถิ่นเพื่อต่อสู้กับการแย่งยึดที่ดินโดยนายทุนและภาคธุรกิจ
- เพิกถอนโฉนดที่ซ้ำซ้อน

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับแนวทางการทำงานของรัฐบาล

- รัฐบาลควรยอมรับความแตกต่างในความหลากหลายของความเป็นอยู่และประเพณีคททของชุมชน
- เจ้าหน้าที่ควรได้รับการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อป้องกันและบรรเทาการละเมิด
- รัฐบาลควรมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นกับชุมชนพื้นเมืองและทำงานร่วมกันในการรับประกันสิทธิของชนเผ่าพื้นเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการเข้าถึงการเยียวยา

- ชดเชยผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแย่งยึดที่ดินและการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่นๆ
- ใช้การเยียวยาที่ช่วยป้องกันการละเมิดสิทธิในอนาคต
- รับรองว่าชนเผ่าพื้นเมือง ผู้ซึ่งเป็นบุคคลไร้สัญชาติ และมีได้ถือสัญชาติไทยจะสามารถเข้าถึงกองทุนยุติธรรมได้ กลไกการร้องทุกข์ควรเข้าถึงได้จากทุกระดับ ระดับชาติสู่ระดับท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะต่อภาคเอกชน

- จัดทำการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน (HRIAs) และ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEAs) ก่อนการดำเนินการโครงการพัฒนาขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่น เคารพการยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าและเป็นอิสระ (FPIC) ของพวกเขาและจัดให้มีล่ามแปลภาษากับกลุ่มชุมชนพื้นเมืองเพื่อที่พวกเขาสามารถมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย
- ยุติโครงการพัฒนาที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม
- จัดทำการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านทั้งห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจ และ รายงานเกี่ยวกับพันธสัญญา ด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระยะๆ เพื่อป้องกันการละเมิดทางด้านสิทธิมนุษยชน

คณะทำงานกลุ่มที่ 5: ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับกรอบข้อกฎหมายและนโยบาย

- รัฐบาลไทยควรทบทวนรัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ. 2557 โดยเฉพาะมาตรา 44 47 และ 48 ให้เป็นไปตามพันธกรณีและรับรองว่ามาตรการที่นำมาใช้ในรัฐธรรมนูญปัจจุบัน อันหมายรวมถึงมาตรา 279 นั้นสอดคล้องกับข้อสังเกตเชิงสรุปของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (เมษายน พ.ศ. 2560) อันหมายรวมถึงหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) และข้อกำหนดในการจัดการการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพแก่เหยื่อที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
- ยกเลิกกฎหมาย (พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. 2560 และ พ.ร.บ.ปิโตรเลียม พ.ศ. 2560) และคำสั่ง คสช. (ฉบับที่ 3/2558 ฉบับที่ 4//2558 ฉบับที่ 9/2558 และฉบับที่ 28/2559) ซึ่งเป็นการขัดมาตรา 58 ในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดให้รัฐบาลปกป้องสิ่งแวดล้อมและจัดทำการศึกษาประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ฉบับสมบูรณ์สำหรับกิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และมาตรา 77 ในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดให้กฎระเบียบทั้งหมดต้องผ่านการประเมินผลกระทบของกฎหมาย(Regulatory Impact Assessment)

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับข้อกำหนดการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIAs):

- บังคับให้ลงทุนไทยลงทุนในโครงการที่ปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน(HRIA) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และ การประเมินวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA)
- บังคับให้ทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และ การประเมินวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ในประเทศไทยเพื่อปฏิบัติตามมาตรฐานการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคมขององค์กรทางการเงินระหว่างประเทศ เช่น IFC ADB หรือ OECD
- จัดตั้งคณะกรรมการอิสระโดยให้มีตัวแทนจากชุมชน ภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน ตัวแทนรัฐบาล และ นักวิชาการอิสระ เพื่อเข้าร่วมในขั้นตอนการจัดทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และ การประเมินวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) และทบทวนรายงานเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และ การประเมินวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA)
- รับรองว่าผลการศึกษาของการประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือการศึกษาทางวิชาการของโครงการที่เป็นไปได้จะถูกนำมาพิจารณาในขั้นตอนการตัดสินใจ และห้ามมิให้มีการดำเนินโครงการต่อหากเกิดกรณีที่ผลการรายงานระบุว่าโครงการมีผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมในเชิงลบ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในประเด็นการมีส่วนร่วมสาธารณะ

- สร้างความมั่นใจในเรื่องของความโปร่งใสและการเคารพต่อสิทธิชุมชนในการเข้าถึงข้อมูล สาธารณะเกี่ยวกับโครงการที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไม่มีข้อจำกัด กลไกที่โปร่งใสนี้ควรเป็นความรับผิดชอบระหว่างภาคธุรกิจและรัฐบาลในการให้ข้อมูลแก่ชุมชนก่อนการเริ่มโครงการ
- ทำให้มั่นใจว่ามีการป้องกันที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันมิให้เกิดการปลอมแปลงประชาพิจารณ์

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการเข้าถึงการเยียวยา

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาสังคมเพื่อแก้ไขข้อพิพาทด้านสิ่งแวดล้อมให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- รับรองว่าผู้ที่มิอำนาจทางการเมืองจะไม่สามารถมีอิทธิพลต่อโครงการพัฒนาที่สามารถมีผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นได้

ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เพื่อทบทวนกระบวนการจัดทำประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย:

- ในขั้นตอนการรับฟังข้อคิดเห็นของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเกี่ยวกับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้แทนจากชุมชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงควรได้รับการอนุญาตในการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ
- หยุดการว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาในการจัดทำประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) แต่ทำงานอย่างใกล้ชิดร่วมกับชุมชนท้องถิ่นและชุมชนที่ได้รับผลกระทบ นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญซึ่งรู้วิธีการทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อรับรองว่ากระบวนการนั้นมีการมีส่วนร่วมและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) นั้นสะท้อนความจริงในพื้นที่
- หลังจากรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ได้ถูกส่งให้กับ สผ. แล้ว สผ. ควรเผยแพร่รายงานโดยไม่มีเงื่อนไข หรือห้ามปฏิเสธและบอกให้ประชาชนทั่วไปขอดูรายงานจากบริษัทที่ปรึกษาแทน
- บุคคลที่ได้รับผลกระทบควรมีโอกาสในการตัดสินใจ ไม่ว่าเขาจะต้องการให้โครงการยุติหรือดำเนินการต่อไปก็ตาม ในขณะนี้ ประชาชนทั่วไปไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพิจารณารายงาน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องแก้ไขกฎหมายกรณีรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม EIA ถูกแก้ไข ชุมชนของผู้ที่ได้รับผลกระทบควรได้รับทราบถึงข้อมูลความคืบหน้าของรายงาน
- ควรมีบทบัญญัติหรือกฎข้อบังคับเพิ่มเติมที่ให้องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (เช่น มูลนิธิ สมาคม องค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้น) ที่ทำงานด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ ชุมชนและสิทธิมนุษยชน มีสิทธิที่จะจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- ควรมีการจัดตั้งองค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามที่ระบุในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2550

ข้อเสนอแนะต่อภาคธุรกิจ

- การประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน (HRIAs) ควรจัดทำควบคู่ไปกับการประเมินวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ(EHIAs) และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIAs)

คณะทำงานกลุ่มที่ 6: การปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในประเด็นการดำเนินการตามหลักการมาตรฐานและกลไกระหว่างประเทศ

- ให้สัตยาบันต่อตราสารด้านสิทธิมนุษยชนทั้งหมด ถอนตัวจากบางข้อกำหนดของสนธิสัญญาและทำให้กฎหมายภายในประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกับพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
- โดยเป็นไปตามข้อสังเกตเชิงสรุปของสหประชาชาติต่อรายงานสถานการณ์สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง พ.ศ. 2560 รัฐบาลไทยควรทบทวนมาตรการที่ลงมติยอมรับในรัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ. 2557 โดยเฉพาะในหมวดที่ 44 47 และ 48 ภายใต้การปฏิบัติตามข้อกำหนดระหว่างประเทศ และสร้างความมั่นใจว่ามาตรการที่ลงมติยอมรับภายใต้รัฐธรรมนูญปัจจุบัน อันหมายรวมถึงหมวดที่ 279 นั้นสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและเป็นไปตามหลักการซึ่งระบุว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) ที่กำหนดให้มีการจัดการการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพต่อเหยื่อที่ถูกละเมิดทางสิทธิมนุษยชน
- ร่วมมืออย่างเต็มที่กับกลไกพิเศษของสหประชาชาติ (UN Special Procedures) อันหมายถึงผู้รายงานพิเศษ (Special Rapporteur) ด้านสถานการณ์ของนักปกป้องสิทธิฯ โดยตอบสนองการอุทธรณ์ที่เร่งด่วนและจดหมายเกี่ยวกับข้อกล่าวหาและยอมรับการร้องขอของผู้ที่ได้รับมอบหมายในการเยี่ยมเยือนประเทศ
- ออกคำเชิญอย่างถาวรให้แก่ผู้รายงานพิเศษฯ (Special Rapporteur) เกี่ยวกับสถานการณ์ของนักปกป้องสิทธิฯ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการยอมรับและปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

- ยอมรับ ‘นักปกป้องสิทธิมนุษยชน’ ในทางกฎหมาย รวมถึงความสำคัญของงานของคนกลุ่มนี้โดยลงมติรองรับแนวปฏิบัติของสหประชาชาติว่าด้วยการปกป้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย
- พัฒนาคำนิยามที่ชัดเจนของนักปกป้องสิทธิฯ และสร้างหลักการชี้แนะที่แน่นอนในการระบุและปกป้องพวกเขา

- ปกป้องนักปกป้องสิทธิและสร้างสิ่งแวดล้อมทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของพวกเขา
- รับรองว่าแนวปฏิบัติสำหรับการให้การยอมรับ สนับสนุนและปกป้องนักปกป้องสิทธิจะถูกบรรจุลงในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 – 2566) และให้การรับประกันการปฏิบัติโดยมีผลลัพธ์ที่คาดหวังเป็นไปตามที่วางไว้อย่างชัดเจน
- รับประกันการมีส่วนร่วมของนักปกป้องสิทธิในการปฏิบัติตามและสังเกตการณ์ข้อเสนอทางกฎหมายและกฎหมายที่มีอยู่ในการรับรองและปกป้องนักปกป้องสิทธิ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงออก (FOE) และเสรีภาพในการชุมนุม (FOA) และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและยุติการคุกคามทางด้านตุลาการและกฎหมายปิดปาก (SLAPP)

- รัฐบาลไทยควรดำเนินการตามมาตรการที่จำเป็นในการรับประกันเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในทุกรูปแบบ โดยให้เป็นไปตามข้อที่ 19 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
- ยกเลิกประกาศฉบับที่ 7/2557 ฉบับที่ 3/2558 และยกเลิก พ.ร.บ. การชุมนุมสาธารณะโดยทันที
- ป้องกันไม่ให้คำสั่ง คสช. กระทำการที่เป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพในการชุมนุม
- หยุดการจับกุมตัวหรือข่มขู่บุคคลที่ต่อต้านโครงการเหมืองแร่และปิโตรเลียมภายใต้กฎหมายความมั่นคง เช่น คำสั่ง คสช. ที่ 3/2558 มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 และ พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 และยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมายเหล่านี้เพื่อรับรองว่าจะสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ
- รัฐบาลไทยควรรับมาตรการที่จำเป็นในการปกป้องนักกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชนอันหมายถึงผู้ที่ทำงานในการต่อสู้เพื่อสิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จากถูกข่มขู่ คุกคามและฆาตกรรม โดยให้เป็นไปตามข้อสังเกตเชิงสรุปของคณะกรรมการสิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (มิถุนายน พ.ศ. 2558)
- ยกเลิกโทษทางอาญาในความผิดฐานหมิ่นประมาทและหลีกเลี่ยงการใช้บทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญา ซึ่งหมายถึง พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และกฎระเบียบอื่นๆ ในฐานะเครื่องมือที่กดขี่การแสดงออกถึงข้อคิดเห็นเชิงวิจารณ์และข้อคิดเห็นที่ขัดแย้ง
- ลงมติรับกฎหมาย anti-SLAPP law เพื่อป้องกันภาคเอกชนในการปิดปากนักปกป้องสิทธิข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับแนวทางการทำงานของรัฐบาล
- มีส่วนร่วมในการเสวนาที่เปิดกว้างและโปร่งใสกับนักปกป้องสิทธิ องค์กรชุมชน นักกิจกรรมการเมือง และสาธารณะ อีกทั้งส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ทุกคนสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องกลัวการตอบโต้แต่อย่างใด

- อบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจในประเด็นนักปกป้องสิทธิและสิทธิ เพื่อให้เห็นนักปกป้องสิทธิเป็นผู้อำนวยการความสะดวกและรักษาความยุติธรรมแทนที่จะมองเห็นเป็นศัตรู
- สร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐและบุคคลหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบ
- ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนควรถูกแยกออกจากประเด็นความมั่นคง
- รับและปรับใช้มุมมองในมิติทางเพศในการปกป้องนักปกป้องสิทธิ ควรมีมาตรการที่เหมาะสมในการสอบสวนคดีความ เช่น เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหญิง

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในการเข้าถึงการเยียวยา

- ต่อสู้กับการละเว้นความผิดของผู้กระทำผิดในกรณีการละเมิดนักปกป้องสิทธิ โดยทำให้มั่นใจว่าการตรวจสอบจะเป็นไปอย่างยุติธรรมและทันทั่วที่ ผู้กระทำผิดได้รับการตัดสิน เขี่ยได้รับการเยียวยาที่เหมาะสม และเจ้าหน้าที่รัฐดำเนินการตามมาตรการป้องกันที่ทำให้มั่นใจได้ว่าการละเมิดจะไม่เกิดขึ้นอีก
- ปิดการสอบสวนหรือยกเลิกข้อหาที่มีต่อนักปกป้องสิทธิและข้อหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิและเสรีภาพภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศอย่างสันติ
- ทบทวนและพัฒนากลไกกองทุนยุติธรรมและการเข้าถึงกองทุน
- สร้างหน่วยงานที่เป็นอิสระในการปกป้องนักปกป้องสิทธิ
- คดีความที่เกี่ยวข้องกับคำสั่ง คสช. หรือกฎหมาย SLAPP Law ที่กำลังอยู่ในการพิจารณาควรถูกเพิกถอน
- นักปกป้องสิทธิควรได้รับการคุ้มครองพยานเมื่อรู้สึกถูกข่มขู่แม้จะไม่เป็นการข่มขู่ที่เกิดขึ้นโดยทันทีทันใด

ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ:

- ทบทวน พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 เพื่อให้เป็นไปตามหลักการปารีส เพื่อรับประกันว่ามุมมองมิติทางเพศและความหลากหลายทางเพศเป็นคุณสมบัติหนึ่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและเพื่อทำให้มั่นใจได้ว่ากรรมการสิทธิ มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนที่น่าเชื่อถือเพื่อสามารถตรวจสอบกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างเป็นอิสระ
- รับรองว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นอิสระและเป็นสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติที่เป็นธรรม โดยให้เป็นไปตามหลักการปารีส เพื่อชี้แจงข้อกังวลที่ GANHRI กล่าวถึงในช่วงการทบทวนเมื่อปี พ.ศ. 2558
- ยกเลิกมาตรา 44 ของ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 เพื่อชี้แจงและรายงานเกี่ยวกับการรายงานสิทธิมนุษยชนที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมในประเทศไทย โดยมาตรา 44 ถูกใช้โดยรัฐบาลทหารในการปิดปากนักปกป้องสิทธิและเสียงวิพากษ์วิจารณ์ โดยมาตราดังกล่าวมิได้เป็นไปตามหลักการปารีส

- ข้อร้องทุกข์ด้านสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับนั้นควรเป็นความลับ เพื่อไม่ให้เกิดการตอบโต้จากภาคธุรกิจ เช่น กรณีธรรมชาติและ แรงงานข้ามชาติ 14 คน
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต้องเป็นอิสระและเข้มแข็งในด้านสิทธิมนุษยชนมากกว่าที่เป็นอยู่ และมีความกระตือรือร้นในการปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ มากขึ้น โดยมีเจ้าหน้าที่ที่อุทิศตนให้กับงานในพื้นที่และให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับหลักการปารีส

ข้อเสนอแนะต่อภาคเอกชน

- ปฏิบัติตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGP) ข้อที่18 และปรึกษาหารือกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และมองว่านักปกป้องเป็นบุคลากรผู้เชี่ยวชาญสำคัญและรับรองนักปกป้องสิทธิฯ ว่าเป็นผู้สอดส่อง ผู้สนับสนุน และผู้อำนวยความสะดวก
- ลงมติรับนโยบายเพื่อปกป้องนักปกป้องสิทธิฯและป้องกันการที่บริษัทไทยและสาขาของบริษัทไทยข่มขู่หรือคุกคามนักปกป้องสิทธิฯ
- ให้นักลงทุนไทยลงมติรับนโยบายเพื่อให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่ลงทุนในโครงการที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของนักปกป้องสิทธิฯ และปิดปากนักปกป้องสิทธิฯ ที่ต่อต้านโครงการ
- จัดหาการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพให้กับนักปกป้องสิทธิฯ

ทบทวนประเด็นการประชุมในวันที่สอง

คุณเต๋บี สติ์ทฮาร์ท เลขาธิการ FIDH และผู้ก่อตั้งองค์กร ALTSEAN-Burma กล่าวแสดงความยินดีกับผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านสำหรับการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนให้ประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในอาเซียน มีส่วนร่วมและทำงานในประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน คุณเต๋บียังสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในการรับรู้ถึงความเป็นอยู่ของชนเผ่าพื้นเมือง และการต่อสู้ของคนกลุ่มนี้ในประเทศไทย และเรียกร้องให้รัฐบาลไทยยอมรับชนเผ่าพื้นเมืองในรัฐธรรมนูญไทย เพราะคนกลุ่มนี้มีผู้ใช้ผู้รู้กล้า แต่เป็นผู้ปกป้องพื้นที่ที่สำคัญที่สุด ของประเทศไทยอย่างแท้จริง

คุณลีวีโอ ซาแรนเดรีย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักนิติธรรมและการป้องกันภาวะวิกฤติ สำนักโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ส่วนภูมิภาค กรุงเทพฯ ยังได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของกระบวนการแผนปฏิบัติการระดับชาติที่มีความหมายอีกว่า จุดสำคัญของแผนปฏิบัติการระดับชาติชาติคือต้องมีความเฉพาะเจาะจง แบ่งประเด็นตามกิจกรรมต่างๆ และวางกรอบเวลา ค่าใช้จ่าย และบุคคลที่รับผิดชอบเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย กระบวนการดังกล่าวจะทำให้ง่ายในการติดตามผล และภาคประชาสังคมควรช่วยกระทรวงยุติธรรมระบุและลำดับความสำคัญของประเด็นเหล่านั้น ยิ่งไปกว่านั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติควรมีบทบาทที่สำคัญกว่านี้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติ คณะกรรมการฯ สามารถเข้าถึงข้อมูลมหาศาลซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติฉบับดังกล่าว โดยจะเห็นได้ว่า แผนปฏิบัติการฯ ส่วนใหญ่ไม่ได้กล่าวถึงการเยียวยา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนควรประเมินความสามารถของกลไกการเยียวยาที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นกลไกตุลาการหรือกลไกนอกตุลาการ การจัดเก็บข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญเช่นกัน ซึ่งหมายรวมถึงการพัฒนาตัวบ่งชี้ เราต้องสามารถที่จะใช้ตัวบ่งชี้ เพื่อทำความเข้าใจสถานะปัจจุบันของเราและสถานะที่เราพึงประสงค์ในอนาคต ในการทำเช่นนั้น ในการนี้เราจะสามารถระบุประเด็นเร่งด่วนหลายประเด็นที่ประเทศไทยควรสำรวจแนวทางการสมถุธิผลภายใต้เวลาที่กำหนด

บทสรุป

มูลนิธิมานุษยะ ได้รวบรวมการสนทนาและแผนงาน ในการบรรจุข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่จัดทำโดยชุมชนและผู้เชี่ยวชาญลงในรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของภาคประชาสังคม การให้เวทีกับชุมชนในการพูดคุยและแบ่งปันประสบการณ์ด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และเน้นผลกระทบที่รุนแรงต่อชุมชนท้องถิ่นจากการดำเนินงานของธุรกิจ การประชุมผู้เชี่ยวชาญมุ่งเน้นที่การสร้างความมั่นใจว่าเสียงของชุมชนจะถูกรับฟังโดยรัฐบาล และข้อมูลที่ชุมชนมอบให้จะได้รับการบรรจุลงในแผนปฏิบัติการระดับชาติที่กำลังจะเกิดขึ้นนี้ ยิ่งไปกว่านั้น ข้อเสนอแนะที่ได้จัดเตรียมโดยชุมชนอย่างครอบคลุม จากความช่วยเหลือของมานุษยะเป็นการเสนอโอกาสสำคัญให้แก่รัฐบาลในการทำให้มั่นใจได้ว่าแผนปฏิบัติการระดับชาติที่กำลังจะเกิดขึ้นนี้เป็นตัวแทนและตอบสนองความต้องการของคนไทยรวมถึงชุมชนที่ได้รับผลกระทบด้วย

มานุษยะรู้สึกยินดีและขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วม และหวังว่าการประชุมในครั้งนี้จะเป็นโอกาสสำหรับผู้ดำเนินการรับผิดชอบการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติ และเป็นแกนนำในการสร้างความพยายามด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยเพื่อนำข้อมูลที่ได้รับอย่างล้นหลามมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในประเด็นดังกล่าว

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

กำหนดการ

วาระการประชุม

MANUSHYA
Engineering Communities | Advancing Social Justice

Thai CSOs Coalition
for the UPR

**การประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 2
อภิปรายเรื่องผลการศึกษาและข้อเสนอแนะว่าด้วย
รายงานการประเมินสถานการณ์ภาคประชาสังคมสิทธิมนุษยชน
ของประเทศไทย
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน**

**28 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2561
โรงแรมดิเอ็มเมอร่าลด์ ห้องบอลรูม 2 ชั้น 3 กรุงเทพฯ**

วันพุธที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561

นางสาวเอมมีตี ประดิษฐ์ ผู้ก่อตั้งและผู้ช่วยด้านการมูลนิธิอิมมานูเอล
นางสาวนาคา ไชยจิตต์, ผู้ประสานงานด้านและพัฒนาศักยภาพ มูลนิธิอิมมานูเอล

8:30 -
9:15

พิธีเปิด // กล่าวเปิดพิธี

นางสาวเอมมีตี ประดิษฐ์ ผู้อำนวยการ กองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
ดร. เสิร์นทูลดี ผู้แทนประเทศไทย คณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนประเทศไทย
นางสาวคาเทีย ชิริซซี (Ms. Katia Chirizzi) รองผู้แทน สำนักงานข้าหลวงใหญ่แห่งสหประชาชาติเพื่อสิทธิมนุษยชน
นางสาวนาคา ไชยจิตต์ ประธานกรรมการ มูลนิธิอิมมานูเอลและหน่วยงานความสิทธิมนุษยชน เครือข่ายภาคประชาสังคมในกระบวนการ
การทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนไทย

9:15 -
9:45

กล่าวคำปราศรัย

ศาสตราจารย์สุรียา เควา

คณะกรรมการคณะทำงานสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

9:45 -
10:30

ประชุมย่อย 1 // รายงานการประเมินสถานการณ์ภาคประชาสังคมสิทธิมนุษยชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน: กระบวนการ วิธีการ เนื้อหา

นางสาว เอมมีตี ประดิษฐ์ ผู้ก่อตั้งและผู้ช่วยด้านการมูลนิธิอิมมานูเอล
นางสาวนาคา ไชยจิตต์ ผู้ประสานงานด้านและพัฒนาศักยภาพ มูลนิธิอิมมานูเอล

10:30 -
10:45

พักรับประทานอาหารว่าง

10:45 -
12:30

ประชุมย่อย 2 // กรณีศึกษาและผลการศึกษาเรื่องผลกระทบด้านปฏิบัติการทาง ธุรกิจ

ส่วนที่ 1 - การละเมิดด้านมาตรฐานแรงงาน

การอภิปรายระหว่างชุมชน ผู้วิจัยด้านวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ

ตัวแทนจากชุมชนและวิชาการ แบ่งปันเรื่องราวกรณีศึกษา ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ จากงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุน
โดยหลักฐาน และรายงานการประเมินสถานการณ์ภาคประชาสังคมสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย

With support from

Internews

Foreign Office

วาระการประชุม

12:30-
13:30

พักรับประทานอาหารกลางวัน
ห้องพารานามา 2 ชั้น 14

13:30-
16:15

ประชุมย่อย 3 // กรณีศึกษา และผลการศึกษาว่าด้วยผลกระทบว่าด้วยการปฏิบัติภารกิจ

ส่วนที่ 2 - ผลกระทบต่อชนเผ่าพื้นเมือง สหัฐชุมชน วิถีชุมชน สุขภาพและสิ่งแวดล้อม

การอภิปรายระหว่างชุมชน ผู้วิจัยด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ

ตัวแทนจากชุมชนและวิชาการ แบ่งปันเรื่องราวกรณีศึกษา

ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนโดยหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือ และรายงานการประเมินสถานการณ์ภาคประชาสังคมสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย

15:30-
15:45

พักรับประทานอาหารว่าง

อาหารว่างเสริมช่วงการประชุมย่อย 3

16:15-
17:15

ประชุมย่อย 4 // กรณีศึกษา และผลการศึกษาว่าด้วยผลกระทบว่าด้วยการปฏิบัติภารกิจ

ส่วนที่ 3 - การข่มขู่และคุกคามสิทธิมนุษยชน
ในชนบทที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

นางสังคณา นิลไพจิตร กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวคะตุมะ พลใจะ เครือข่ายสตรีชนเผ่าแห่งประเทศไทย

นางสาวเอมิลี ประดิษฐ์ ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการมูลนิธิมานุษยะ

นายเอมิล ดินดี โกสิเม นักวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน มูลนิธิมานุษยะ

ดำเนินการประชุมโดย นางสาวเด็บบี สตีลทาร์ด์ เลขาธิการสมพันธ์สิทธิมนุษยชนสากล และผู้ก่อตั้งเครือข่ายอาเซียนทางเลือกเพื่อพม่า

17:15-
18:00

ทบทวนประเด็นวันที่ 1

ศาสตราจารย์สุรียา เควา

คณะกรรมการคณะทำงานสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

ศาสตราจารย์กิตติคุณ วิทิต มั่นตาภรณ์

ผู้เชี่ยวชาญกฎหมายสิทธิมนุษยชนสากล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MANUSHYA
Empowering Communities, Advancing Social Justice

วาระการประชุม

MANUSHYA
Empowering Communities, Addressing Social Justice

Thai CSOs Coalition
for the UPR

**การประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 2:
อภิปรายเรื่องผลการศึกษาและข้อเสนอแนะว่าด้วย
รายงานการประเมินสถานการณ์ภาคประชาสังคมสิทธิมนุษยชน
ของประเทศไทย
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน**

28 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2561
โรงแรมดิเอ็มเมอร่าลด์ ห้องบอลรูม 2 ชั้น 3 กรุงเทพฯ

พฤษภาคมที่ 1 มีนาคม 2561

นางสาวเดมิตี ปรัชญิษฐ์ ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการมูลนิธิธรรมาภิบาล
นางสาวนาลา ไชยจิตต์ ผู้ประสานงานด้านและพัฒนาทรัพยากรบุคคล มูลนิธิธรรมาภิบาล

8:30 -
10:30

ประชุมย่อย 5 // การเข้าสู่กระบวนการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ ในบริบทของธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

นางสาววันวิมลคุณ นพโชติภูมิ ผู้อำนวยการกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
ดร.รัตนันท์ พลภักย์ ผู้ร่วมก่อตั้ง ผู้ประสานงาน และทนายความด้านสิทธิมนุษยชน ศูนย์ข้อมูลชุมชน
คานท์ ทามี่ (Kant Tamee) ทนายความด้านสิทธิมนุษยชน ศูนย์ข้อมูลชุมชน
สมพงษ์ สาระนิก ผู้อำนวยการ, มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน

ดำเนินการประชุมโดย นางสาวโกลดา เบนจามิน ผู้วิจัยและตัวแทนด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ศูนย์ข้อมูลด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (Southeast Asia Researcher & Representative, Business and Human Rights Resource Center: BHRRC)

10:30 -
10:45

พักรับประทานอาหารว่าง

10:45 -
12:30

ประชุมย่อย 6 // แนวปฏิบัติที่ดีของธุรกิจที่มีความรับผิดชอบและความ แบบหลายภาคส่วน

ดร.เนติพร ประดิษฐ์สาร รองประธานกรรมการ เครือเจริญโภคภัณฑ์ และรองเลขาธิการ
เครือข่ายโกลบอลอัสโซเมชั่นแห่งประเทศไทย สมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย
นางสาวพัชรีบุลย์ สกุลศิริภักดิ์ ที่ปรึกษาด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน
นายณัฐวุฒิ เกษม ผู้ช่วยกรรมการรอง องค์การพัฒนาเอกชน Environmental Justice Foundation
ดร.สมนึก จงมีวสิน วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ดำเนินการประชุมโดยศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.อมรา พงศาพิชญ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

With support from

Internews

Foreign &
Commonwealth
Office

วาระการประชุม

12:30-
13:30

พักรับประทานอาหารกลางวัน

ห้องพารานามา 2 ชั้นที่ 14

13:30-
14:00

ประชุมย่อย 7 // การนำเสนอประเด็นปัญหาโดยผู้และผู้ผลการศึกษา นำเสนอข้อเสนอแนะรายงานการประเมินสถานการณ์ภาคประชาสังคมสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย

นางสาวเอมิลี ประดิษฐ์ ผู้ก่อตั้งและผู้ชำนาญการมูลนิธิมานุษยะ
นายเอมิล คินดี โกดิเยร์ นักวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน มูลนิธิมานุษยะ

14:00-
15:30

ประชุมย่อย 8 // คณะทำงานประเด็นเฉพาะ : การพิจารณาข้อเสนอแนะ

ราชันย์ เชื้อมหาชัย ผู้ดำเนินรายการตามกลุ่มย่อย

กิตติคุณ ธรรมวาทศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวโกลดา เบเนจามิน ผู้วิจัยและตัวแทนด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศูนย์ข้อมูลด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน

ดร.ณภัฏ พงษ์พานิช ผู้ร่วมก่อตั้ง ผู้ประสานงาน และทนายความด้านสิทธิมนุษยชน ศูนย์ข้อมูลชุมชน

นางสาวนภาพร สอนาญ ประธานวิชาการ มูลนิธิมานุษยะและทนายความด้านสิทธิมนุษยชน

เครือข่ายภาคประชาสังคม ในกระบวนการการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนไทย

ดร.ณนิก จงมิติน วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

นางสาวเนติ ธีรธรรมา เลขาธิการสมาพันธ์สิทธิมนุษยชนสากล และผู้ก่อตั้งเครือข่ายอาเซียนทางเลือกเพื่อหมา

สาวณิฏ แก้วจุลภาณุ อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

อาจารย์ ดร.วิรัช จิรจินดา อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

นางสาวพัชรบูล สฤณีทิพย์ ที่ปรึกษาด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน

15:30-
15:45

พักรับประทานอาหารว่าง

15:45-
17:00

นำเสนอข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมใหญ่

แต่ละคณะทำงานรายงานต่อคณะประชุมใหญ่ เสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำไปใช้ในรายงานการประเมินสถานการณ์ภาคประชาสังคมสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย

17:00-
17:40

ทบทวนประเด็นการประชุมวันที่ 2 ของการประชุมผู้เชี่ยวชาญ

นางสาวเนติ ธีรธรรมา เลขาธิการสมาพันธ์สิทธิมนุษยชนสากล และผู้ก่อตั้งเครือข่ายอาเซียนทางเลือกเพื่อหมา

นายอีโว ซาเรนเคีย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักนิติธรรมและการป้องกันวิกฤติ (Rule of Law and Crisis Prevention Specialist) ผู้จัดการโปรแกรมด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน สำนักโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ส่วนภูมิภาคกรุงเทพฯ (Manager of the Regional Business & Human Rights Programme, UNDP Bangkok Regional Hub)

17:40-
18:00

ปิดการประชุมและทิศทางการพัฒนา

นางสาวเอมิลี ประดิษฐ์ ผู้ก่อตั้งและผู้ชำนาญการมูลนิธิมานุษยะ

นางสาวณิฏ พงษ์พานิช ผู้ชำนาญการกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ,

กลุ่มคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

ผู้แทนจากสถานเอกอัครราชทูตสหราชอาณาจักรประจำประเทศไทย

ภาคผนวก 2

รายชื่อผู้เข้าร่วมงาน

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม			
เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	องค์กร	ประเด็น
ผู้จัดประชุม			
1	นางสาวเอมิลี ประดิษฐ์	ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการ มูลนิธิมานุษยะ	หลักชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติและการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน
2	นางสาวชาร์ลอตต์ ลัช	นักวิจัยและนักณรงค์ด้านสิทธิมนุษยชน มูลนิธิมานุษยะ	หลักชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติและการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน
3	นางสาวนาตา ไชยจิตรต์	ผู้ประสานงานฝ่ายพัฒนาศักยภาพชุมชน มูลนิธิมานุษยะ	หลักชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติและการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน
4	นางสาวศุภมาส ผลพระ	เจ้าหน้าที่โครงการ มูลนิธิมานุษยะ	หลักชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติและการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน
5	นางสาวธนิดา อธิวัตร	เจ้าหน้าที่โครงการ มูลนิธิมานุษยะ	หลักชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติและการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน
6	นายเอมิล คินลี โกติเยร์	ที่ปรึกษา มูลนิธิมานุษยะ	หลักชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติและการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน
7	นางสาวจูเลียต เลโอนี	อาสาสมัคร มูลนิธิมานุษยะ	หลักชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติและการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน

8	นางสาวลินนี่ คริสเตียนสัน	อาสาสมัคร มูลนิธิมานุษยะ	หลักชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติและการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน
9	นางสาวเลย์ลา โมฮัมมัด	นักศึกษาฝึกงาน มูลนิธิมานุษยะ	หลักชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติและการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน
10	นางสาวลูซี่ แชนด์เลอร์	นักศึกษาฝึกงาน มูลนิธิมานุษยะ	หลักชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติและการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน
นักปกป้องสิทธิมนุษยชน สมาชิกชุมชน และนักวิชาการ			
สิทธิแรงงาน			
11	นายปรกรณ์ อารีกุล	ผู้ประสานงานหลักภาคกลางและตะวันออก เครือข่าย Thai CSO Coalition for the UPR	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน
12	นายวิรุฬห์ สะแกคุ้ม	ประธานมูลนิธิสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน
13	นางพุดตาล สะแกคุ้ม	ผู้ประสานงานมูลนิธิสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน
14	นายณัฐวุฒิ เกษม	ผู้ช่วยด้านการรณรงค์ Environmental Justice Foundation (EJF)	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน
15	นางศุภาญจน์ตา สุขไผ่ตา	ผู้ประสานงานเครือข่าย BHR ภาคเหนือ/ ผู้จัดการสหพันธ์แรงงานข้ามชาติ (MWF)	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน
16	นายตี๋ นาหยอด	เยาวชนแรงงานข้ามชาติสหพันธ์แรงงานข้ามชาติ (MWF)	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน
17	นายสุชาติ อินตะ	สหพันธ์แรงงานข้ามชาติ (MWF)	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน

18	นายก้องภพ เสนนันทา	สหพันธ์แรงงานข้ามชาติ (MWF)	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน
19	นางสาวนัตยา เพชรรัตน์	STELLA Maris จังหวัดสงขลา	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน
20	นางสาววรรณพงษ์ ยอดเมือง	ผู้ประสานงานหลักภาคกลาง และตะวันออก เครือข่าย Thai CSO Coalition for the UPR	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน/ LGBTI
21	นางสาวชลลวณีย์ เมืองจันทร์	ผู้จัดการมูลนิธิ Empower	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน/ พนักงานบริการ
22	นางสาวทฤษฎี สว่างยิ่ง	ผู้จัดการเครือข่ายสุขภาพและโอกาส (HON)	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน/ พนักงานบริการ
23	นายศิริศักดิ์ ไชยเทศ	นักเคลื่อนไหวด้าน LGBTI/ เจ้าของกิจการ Le Spa Massage	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน/ พนักงานบริการ
24	นางสาววิมลเรขา ศิริชัยวารรณ	อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน/ พนักงานบริการ
25	นายอุดม งามเมืองสกุล	อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา	สิทธิแรงงาน/ สหภาพแรงงาน/ พนักงานบริการ
สิทธิในที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม			
26	นายไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาสารคาม	สิทธิในที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม
27	นายศราวุฒิ ปิ่นกันทา	ผู้ประสานงานภาคเหนือ เครือข่าย Thai CSO Coalition for the UPR นักกฎหมายสิทธิมนุษยชน ศูนย์พิทักษ์และฟื้นฟูสิทธิชุมชนท้องถิ่น (Center for Protection and Revival of Local Community Rights)	สิทธิในที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

28	นางนภาพร สงปรารงค์	รักษาการประธานกรรมการ มูลนิธิมานุษยะ & นัก กฎหมายสิทธิมนุษยชน	สิทธิในที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบ ทางสิ่งแวดล้อม
29	นายสมบูรณ์ คำแหง	หัวหน้าชุมชนปากบารา	สิทธิในที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบ ทางสิ่งแวดล้อม
30	นายสมยศ โต๊ะหลัง	สมาชิกชุมชนปากบารา	สิทธิในที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบ ทางสิ่งแวดล้อม
31	นางสาวเกาซาร์ อาลีมามา	ผู้ประสานงานภาคใต้ เครือข่าย Thai CSOs Coalition for the UPR ผู้ช่วยด้านกฎหมาย ศูนย์ ทนายความมุสลิม (MAC)	สิทธิในที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบ ทางสิ่งแวดล้อม
32	นางสาวอัสมะ ตันหยงดาโอ๊ะ	ผู้ประสานงานภาคใต้ เครือข่าย Thai CSOs Coalition for the UPR เจ้าหน้าที่ด้านรณรงค์ Pattani Institute	สิทธิในที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบ ทางสิ่งแวดล้อม
33	นายสมภา ใจกล้า	ผู้ประสานงานเครือข่าย BHR ภาคใต้ นักเคลื่อนไหวด้าน สิทธิในที่ดิน ชุมชนตำบลตะ แพน	สิทธิในที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบ ทางสิ่งแวดล้อม
34	นายมะนาวิ เต็งโต	นักเคลื่อนไหวด้านสิทธิทาง ที่ดิน ชุมชนบูโด	สิทธิในที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบ ทางสิ่งแวดล้อม
35	นายอัสมี ปู	นักเคลื่อนไหวด้านสิทธิทาง ที่ดิน ชุมชนสายบุรี	สิทธิในที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบ ทางสิ่งแวดล้อม
ชนเผ่าพื้นเมือง			
36	นางกานดา ประมอังกิจ	เครือข่ายสตรีชนเผ่าของ ประเทศไทย (IWNT)	ชนเผ่าพื้นเมือง/ FPIC/ แ่งยึดที่ดิน
37	นางจิตติ ประมอังกิจ	เครือข่ายสตรีชนเผ่าของ ประเทศไทย (IWNT)	ชนเผ่าพื้นเมือง/ FPIC/ แ่งยึดที่ดิน
สิทธิชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน & การปกป้องนักปกป้องสิทธิ			

38	นางสาว คะติมะ หลีจ๊ะ	เครือข่ายสตรีชนเผ่าของประเทศไทย (IWNT)	ชนเผ่าปกป้องสิทธิฯ/ การอุ้มหาย/ การสังหารนอกกระบวนการยุติธรรม
39	นางสาวณัฐพร อจหาญ	นักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม และ นักวิจัยมูลนิธิมานุษยะ	สิทธิชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ
40	นายดิเรก เหมนคร	หัวหน้าชุมชนของชุมชนเทพา เครือข่ายสงขลาปัตตานีไม่เอาอาถรรพณ์	สิทธิชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ
41	นางรอกีเยาะ สะมาแอ	ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิชุมชนเทพา เครือข่ายสงขลาปัตตานีไม่เอาอาถรรพณ์	สิทธิชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ
42	นางสาวตัสนีม แท่นบำรุง	สมาชิกชุมชนเทพา เครือข่ายสงขลาปัตตานีไม่เอาอาถรรพณ์	สิทธิชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ
43	นางสาวเสาวณีย์ แก้วจุลกาญจน์	อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ	สิทธิชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน & การปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ
44	นายณัฐวุฒิ โชติการ	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ	สิทธิชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการปกป้องนักปกป้องสิทธิ
45	นายฐิติพล ภักดีวานิช	คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	สิทธิชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการปกป้องนักปกป้องสิทธิ
46	นางสาว ส.รัตนมณี พลกล้า	ผู้ร่วมก่อตั้งและผู้ประสานงานของมูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน และทนายความสิทธิมนุษยชน	สิทธิชุมชน และ การเข้าถึงการเยียวยา
48	นางสาว กานต์ ตามี	ทนายความศูนย์ข้อมูลชุมชน (CRC)	สิทธิชุมชน และ การเข้าถึงการเยียวยา
การลงทุนข้ามพรมแดน & ข้อตกลงการค้าเสรี			
50	นางสาว อำพร ไพฑูรย์สัมพันธ์	เครือข่ายสตรีชนเผ่าของประเทศไทย (IWNT)	ชนเผ่าพื้นเมือง/ RCEP
51	นายวัชรชัย จิรจินดากุล	อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ NIDA	การลงทุนข้ามพรมแดน การละเมิดข้ามพรมแดน การลงทุนข้ามพรมแดนของไทย

ผู้เชี่ยวชาญ			
52	ศาสตราจารย์ วิฑิต มันทาภรณ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ศาสตราจารย์กิตติคุณประจำมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ วิทยาลัย	ผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศ
53	ดร. สุริยา เดวา	สมาชิกของคณะทำงานว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน แห่งสหประชาชาติ	ผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศ
54	นางสาวโกลด้า เบนจามิน	นักวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตัวแทน Business & Human Rights Resource Center (BHRRC)	ผู้เชี่ยวชาญระดับภูมิภาค: ความรับผิดชอบขององค์กรและการเข้าถึงการเยียวยา
55	นางสาว เด็บบี สตีทฮาร์ด	เลขาธิการ FIDH และผู้ก่อตั้งองค์กร ALTSEAN-Burma	ผู้เชี่ยวชาญระดับภูมิภาค: แผนปฏิบัติการระดับชาติฉบับคู่ขนานของประเทศพม่า
56	นางสาวคริสเซล โลเปซ	นักวิจัยอาวุโส องค์กร ALTSEAN-Burma	ผู้เชี่ยวชาญระดับภูมิภาค: แผนปฏิบัติการระดับชาติฉบับคู่ขนานของประเทศพม่า
57	นางอังคณา นีละไพจิตร	กรรมการสิทธิด้านสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ผู้เชี่ยวชาญระดับชาติ: การปกป้องนักปกป้องสิทธิฯ
58	ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์	ศาสตราจารย์กิตติคุณประจำมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ วิทยาลัย ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ผู้เชี่ยวชาญระดับประเทศ: ผู้เชี่ยวชาญด้านมุมมองเรื่องเพศ
59	ดร. สมนึก จงมีวสิน	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศิลปกร	ผู้เชี่ยวชาญระดับชาติ: ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม การลงทุนข้ามพรมแดน การจัดการที่ยั่งยืน
60	นายสมพงศ์ สระแก้ว	ผู้อำนวยการ/ผู้ก่อตั้ง มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน	ผู้เชี่ยวชาญระดับชาติ: ประเด็นแรงงานข้ามชาติ
61	นางชลิดา ทาเจริญศักดิ์	ผู้อำนวยการมูลนิธิศุภกภาพชุมชน	ผู้เชี่ยวชาญระดับชาติด้านการส่งเสริมศักยภาพชุมชน

62	นางสาวพัชรบูลย์ สกุลพิทักษ์ ผล	ผู้เชี่ยวชาญด้านการเฝ้า ระมัดระวังอย่างจริงจังด้าน สิทธิมนุษยชนและผู้เชี่ยวชาญ พิเศษด้านการมีส่วนร่วมของ ภาคเอกชน	ผู้เชี่ยวชาญระดับชาติ: เสาที่ 2 ของหลักการ ชี้แนะว่าด้วยเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
63	นายเนติธร ประดิษฐ์สาร	รองประธานกรรมการเครือ เจริญโภคภัณฑ์ รอง เลขาธิการเครือข่ายไกลบอล คอมแพคประเทศไทย ชมรม CSR แห่งประเทศไทย	เสาที่ 2 - ความรับผิดชอบของธุรกิจ
64	นายปฐมรัก นาเงิน	นักวิเคราะห์ โครงการเรื่อง การจัดการที่ยั่งยืนของ ปตท กรุ๊ป	เสาที่ 2 - ความรับผิดชอบของธุรกิจ
หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ			
65	นางสาว คาเทีย ชิริชชี	รองผู้แทนสำนักงานข้าหลวง ใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่ง สหประชาชาติ	สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่ง สหประชาชาติ
66	นาย ลิวิโอ ซาแรนเดรีย	ผู้จัดการโครงการธุรกิจกับ สิทธิมนุษยชน โครงการ พัฒนาแห่งสหประชาชาติ	โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
67	นายฌอน ลี	นักเชี่ยวชาญพิเศษด้าน นโยบายโครงการธุรกิจกับ สิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาค โครงการพัฒนาแห่ง สหประชาชาติ	โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
68	นางสาววิกตอเรีย เดอ เมลโล	เจ้าหน้าที่โครงการ โครงการ ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนระดับ ภูมิภาค โครงการพัฒนาแห่ง สหประชาชาติ	โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
69	นายเอกวุฒิ เวชโกสินทร์	นักศึกษาฝึกงาน โครงการ พัฒนาแห่งสหประชาชาติ	โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

เจ้าหน้าที่ภาครัฐ			
70	ดร. เสรี นนทสูติ	ผู้แทนประเทศไทยของ คณะกรรมการการระหว่าง รัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิ มนุษยชนประเทศไทย	ที่ปรึกษาอาวุโสคณะกรรมการแผนปฏิบัติการ ระดับชาติฯ และผู้แทนประเทศไทยของ คณะกรรมการการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วย สิทธิมนุษยชนประเทศไทย
71	นางสาวเอมอร เสี่ยงใหญ่	รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ กระทรวง ยุติธรรม	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวง ยุติธรรม
72	นางสาวนริลักษณ์ แพไชยภูมิ	ผู้อำนวยการกองสิทธิ มนุษยชนระหว่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวง ยุติธรรม
73	นางจิรภรณ์ ศิริพลัง ทุมมาศ	นักวิชาการยุติธรรมชำนาญ การ	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวง ยุติธรรม
74	นายภูมิใจ แม้นมินทร์	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสิทธิ เสรีภาพและสิทธิมนุษยชน	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวง ยุติธรรม
75	นายเจิมบุญญ์ จิปีภพ	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสิทธิ เสรีภาพและสิทธิมนุษยชน	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวง ยุติธรรม
76	นางสาวปราณิตา ชินกุลกิจ นิวัฒน์	นิติกร	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวง ยุติธรรม

77	นายประสิทธิ์ ปิวาวัฒนาพานิช	อาจารย์ประจำคณะ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้ ร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติ ฯ ที่ปรึกษาของกระทรวง ยุติธรรม	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวง ยุติธรรม
78	นางสาวสุพัตรา เชื้อพิย	นักการทูตชำนาญ	กระทรวงต่างประเทศ
79	นางสาววิศรา ลิ้มสำอังก	กระทรวงต่างประเทศ	กระทรวงต่างประเทศ
80	นางสาวธนาพร ศิริตสมิตร	กระทรวงต่างประเทศ	กระทรวงต่างประเทศ
81	นายการินทร์ กุญชร ณ อยุธยา	กระทรวงต่างประเทศ	กระทรวงต่างประเทศ
82	นายธีระศักดิ์ จรัสศรีวิสิทธิ์	กระทรวงพลังงาน	กระทรวงพลังงาน
83	นางสาววิภาวี วรรณพงษ์	กระทรวงพาณิชย์	กระทรวงพาณิชย์
84	นางสาวอังคณา ฉายวิริยะ	สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ
85	นายทรงพล คำปี	สำนักงาน คณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจ (สคร.)	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.)

86	นายสาวรชยา ลัทธยาพร	สำนักงาน คณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจ (สคร.)	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.)
87	นายพรเพชร ปัญญาปิยะกุล	กระทรวงสาธารณสุข	กระทรวงสาธารณสุข
88	นางสาวชโลธร เลี้ยวขวลิต	กระทรวงแรงงาน	กระทรวงแรงงาน
89	นายจันทร์รัตน์ รัตน์จันทร์	กระทรวงแรงงาน	กระทรวงแรงงาน
90	นางสาวชญาณีย์ ปวีราวัฒน์	สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน	กระทรวงแรงงาน
91	วรัตน์สุตา ศรารัตน์ถา	สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน	กระทรวงแรงงาน
92	นางสาวสุจิตรา สันทนาพร	กระทรวงคมนาคม	กระทรวงคมนาคม
93	พตท. สมเกียรติ อนันต์รัตน์	กองคดีอาญา สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สถานทูต			
94	นายแอนดรู อาร์มสตรอง	นักการทูตประจำสถานทูต อเมริกา	
95	นายไซมอน เลเวอร์	ที่ปรึกษาด้านการเมือง สถาน เอกอัครราชทูตอังกฤษ ประจำประเทศไทย	

ล่ำม			
96	นางสาวจารุวี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	ล่ำม	
97	นางตรุณี คั่นฉาย	ล่ำม	
98	นางสาวสุวิมล สงวนสัตย์	ล่ำม	

MANUSHYA

Empowering Communities | Advancing Social Justice

ก่อตั้งในปี 2560 มูลนิธิมานุษยะทำหน้าที่เป็นสะพานเสริมสร้างการมีส่วนร่วม การขับเคลื่อน และการเสริมสร้างอำนาจแก่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยเชื่อม มนุษย์ผ่านการสร้างความร่วมมือและการพัฒนายุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นไปที่ เสี่ยง และความต้องการของชุมชนที่เป็นศูนย์กลางของขบวนการรณรงค์ด้านสิทธิ มนุษยชนและการนำพันธกรณีและมาตรฐานของสิทธิมนุษยชนระดับสากล มาบังคับใช้ในภายในประเทศ

มูลนิธิมานุษยะเสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเพิ่มศักยภาพของ ชุมชนในระดับรากฐานของประเทศเพื่อที่จะทำให้มั่นใจได้ว่า ชุมชนสามารถ ชี้แจงถึงปัญหาอย่างสร้างสรรค์และจัดหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อที่จะยกระดับการ ดำรงชีพและสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในระดับพื้นที่

Thai CSOs Coalition
for the UPR

